

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului”, Sibiu

Foale politică Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI,
(Strada Măcelarilor Nr. 12.)
Un șlr pețit prima-dată 14 bani, a doua-ora
12 bani, a treia-ora 10 bani.

Câteva date din istoria seminarului pedagogic din Arad.

După cum am vestit, în 3/16 Noembrie la Arad s'a serbat cu multă însuflețire și vrednicie împlinirea a o sută de ani dela înființarea celui dintâiu institut românesc gr.-or., din care aveau să iasă cu cunoștințele trebuincioase cei chemați să lumineze înainte de toate copiii națiunii noastre.

La sfârșitul veacului al optsprezecelea, Românii din Banat gemeau sub jugul bisericeii sârbești, ai căror arhierii se sileau în fel și chip să sârbizeze cât mai mult sufletul poporului nostru. Ideia națională nu eră însă stânsă, ci numai acoperită de spuză. Doi mari Bănățeni au mai ales meritul de-a fi aprins de nou scânteia națională învrednicindu-se astfel de numele apostoli ai neamului: Paul Iorgovici și Moise Nicoară.

Paul Iorgovici își făcuse studiile la Viena, unde luase diploma de avocat. De aici a mers la Roma, unde a stat trei ani în tovărășia apostolilor Ardealului, a lui Gheorghe Șincai și Petru Maior, culegând ca și aceștia o mulțime de documente cu privire la istoria și limba română. Iorgovici e cel dintâiu, care lapadă literele cirilice (slavone) în scrierea sa și întrebunțează iară vechile litere ale străbunilor noștri romani. Totodată face propagandă mare pentru întemeierea de nou a bisericeii naționale române, pentru a scăpa pe Români de jugul Sârbilor. Dujmanul nu dormia însă: Sârbii, cari își temeau veniturile mari, ce le aveau dela Români, știu să ametească autoritățile țării cu minciuna, că Iorgovici vrea să întemeieze o împărăție daco-romană. Slujbașii unguri îl arestează, îi iau scrisorile, îi ard toate cărțile, iar pe el îl aruncă în temniță grea. După ce a eșit de-acolo, moare fără veste în anul 1808, de o moarte, care a dat Românilor mult de bănuț.

În locul lui se face propovăduitor al ideii naționale Moise Nicoară, nobil român din Ghiula. Acesta își face studiile la academia de drept din Pojon și în temeiul acestor studii și al diplomei lui de nobil (nemeși) află intrare la curtea împărătească, unde a fost și învățător al arhiducelui Ferdinand, care a ajuns împărat înainte de Domnitorul nostru de acum. După aceea a intrat în armată, slujind ca ofițer în garda imperială. În războiul contra lui Napoleon Bonaparte, când cu „tabăra cea de nouă ani”, Românii au alergat de bună voie și cu multă însuflețire sub steagurile împărătești, formând o trupă mare de voluntari, în fruntea cărora se puse Moise Nicoară. Vitejia Românilor în lupta cu Franțozul le-au atras cele mai mari laude.

După ce s'a isprăvit războiul, Nicoară iese din armată și începe o propagandă înflăcărată pentru reînființarea episcopiei naționale române și în legătură cu ea a școlilor române. El cutreeră satele din Banat și părțile dela Murăș spre meazănoapte adunând subscrieri pentru cererea, care aveă să fie adresată Împăratului. Pentru înfăptuirea idealului național, marele Moise Nicoară își jertfește întreaga sa avere.

Munca și jertfele aduse de acești doi înainte-mergători și-au dat roada. Adevărat, că episcopie națională românească nu s'a câștigat încă, dar poporul nostru s'a deșteptat, iar Împăratul Francisc I la 9 Februarie 1811 a poruncit să se înființeze trei școli naționale pentru preparanți (cei ce se pregătesc pentru a se face învățători), una adecă în Aradul vechiu pentru Români, alta în Sânt-Andrieu (lângă Buda) pentru Sârbi și a treia în Pesta pentru „Greci”, adecă pentru Românii macedoneni, cari trăiau ca negustori în număr mare prin orașele din Ungaria și Transilvania, dar erau socotiți Greci.

Aceasta hotărîre împărătească a avut o însemnătate mare pentru înaintarea noastră culturală și națională. Mai întâiu s'a creat o școală, din care aveau să iasă pe viitor luminătorii poporului nostru nu imbibăți de o cultură străină, dujmană neamului nostru, pe care umblă să-l robească sufletește, ci apostoli drept propovăduitori ai ideii naționale românești, ai culturii românești. Dar prin înființarea acestei școli românești s'a recunoscut totodată dreptul Românilor de-a-și aveă și cultivă firea lor proprie națională, nemânjită de cultura sârbească. A fost întâia slăbire a lanțului greu sârbesc, care ținea încătușat sufletul românesc.

Porunca împărătească s'a împlinit și în ziua de 3 Noembrie 1812 se deschide în mod serbătoresc întâia școală mai înaltă pentru Românii greco-orientali, preparandia sau seminarul pedagogic dela Arad.

Dar nu erau bani pentru plata profesorilor. Se fac colecte și din fondul înființat cu ele se dă profesorilor o leafă de câte 300 fiorini anual până în anul 1866. Eră mică leafa, dar mare eră sufletul profesorilor, cari aveau să samene întâia oară într'o școală mai înaltă sămânța culturii naționale în sufletele românești.

Cei dintâi patru profesori au fost Dimitrie Tichindeal, Dr. Iosif Iorgovici, Constantin Diaconovici-Loga, aceștia trei Bănățeni, și Ioan Mihut din Șiclău, comitatul Aradului, toți patru apostoli înflăcărați de ideile naționale ale nemuritorilor Paul Iorgovici și Moise Nicoară, toți patru înflăcărați pentru cultivarea minții poporului românesc. Dimitrie Tichindeal strigă neamului:

„Mintea! Mărită nație românească. —
Mintea! Când te vei lumina cu învățăturile și cu luminatele fapte bune te vei uni, mai aleasă nație nu va fi pe pământ înaintea ta!”

La școala preparandială a națiunii române vin feciorii Bănatului, vin cei din șesul Ungariei, vin și cei din codrii bătrâni ai Bihorului, toți cu dorința de a-și umplea sufletul de învățătură pentruca întorcându-se iarăși în satele lor să lumineze pe frații de acasă.

Dar elevii sunt săraci, traiul în orașul Aradului e scump. Unii trebuie să părăsască școala înainte de vreme. Profesorii îndurerați se gândesc la înființarea unui internat, în care să se adăpostească elevii, având locuință și mâncare. Se pornesc colecte. Cei dintâi, cari se îndatorează să dea pentru înființarea internatului sunt însiși elevii, cari au isprăvit învățătura. Ei trimit, fiecare, a treia parte din leașa lor de pe anul cel dintâiu, când slujesc ca învățători. Al doilea rând de elevi, cari isprăvesc școala, nu vreau să rămână mai pe jos, căci și ei se îndatorează a da cu toată inima a treia parte a viitoarei lor lefi din anul prim al serviciului lor, precum din bani, așa și din celelalte venituri.

Ce timpuri înălțătoare, ce inimi mari și câtă învățătură și îndemn pentru noi cei de astăzi!

Profesorii preparandiali, îndeosebi Dumitru Tichindeal, nu se mulțumesc numai să lumineze pe elevi, ci fac o propagandă puternică pentru înființarea episcopiei române. Sârbii mișcă toate petritele, ca să zădărnicească dreapta dorință a Românilor. Ei izbutesc să îndepărteze pe Tichindeal din postul de profesor, așa că pleacă de nou la parohia lui din Becicherecul mare. Moise Nicoară e aruncat și chinuit în temnița dela Arad, apoi în cea dela Ghiula. La 1818 moare acest apostol mare al neamului în spitalul din Timișoara. Poporul bănățean, care n'a putut să-l uite niciodată, i-a făcut un cântec plin de jale.

Au căzut vitejii, dar ideia sămănată de ei a încolțit, a crescut și a înflorit. Cu toate că patriarhul sârbesc din Carloviț ține dela 1815 până 1829 vacant postul de episcop dela Arad, doară vor putea înfrânge pe Români. N'au putut și în anul 1829 este numit întâiu episcop român al Aradului, bătrânul Nestor Ioanovici.

În anul 1822 se înființază și seminarul teologic român pentru creșterea viitorilor preoți din satele românești.

Sârbii iarăși opresc timp de cinci ani numirea unui episcop românesc, dar în anul 1835 e numit episcopul român Gherasim Rațiu. De-aici înainte lucrurile merg tot mai bine, preparandia se dezvoltă tot

mai mult spre binele neamului nostru. Ea a dat în cei o sută de ani 3500 de învățători și 200 de învățătoare.

Incheiem cu frumoasa rugăciune rostită de părintele protosincol, directorul institutului Roman Ciorogariu: „Tie Doamne îți mulțumim, că ai trimis inimile calde, cari au cultivat acest pom al vieții sădit în Arad cu o sută de ani înainte de aceasta; trimite mana ta cerească și asupra lucrului inimei noastre, cari suntem astăzi grădinarii lui și fă-ne intrarea în veacul al doilea, izvor de apă viie, din care în veci să înflorească acest pom spre binele patriei, fericirea neamului românesc, înspre mărirea numelui lui Christos.“

Amin!

Serbările din Arad aranjate pentru împlinirea a o sută de ani dela înființarea seminarului pedagogic de-acolo, au isbutit în mod strălucit, după cum și eră de așteptat, căci a fost vorba de o serbătoare a întregului nostru neam românesc din Ungaria și Transilvania.

Serbarea s'a început cu sfânta liturghie, slujită de Prea Sfinția Sa episcopul Ioan al Aradului. În sala festivă a seminarului a rostit apoi P. Cuvioșia Sa directorul R. Ciorogariu o frumoasă cuvântare, în care s'a arătat istoricul înființării acestui institut. A vorbit apoi P. Sf. Sa episcopul, precum și P. Cuv. Sa directorul seminarului din Sibiu, Dr. E. Roșca. Discursuri au mai ținut și dl Cornean în numele seminarului din Caransebeș, deputatul Dr. St. C. Pop în numele Asociațiunii, dl V. Goldiș în numele Societății pentru fond de teatru român, dl prof. Victor Stanciu în numele școlii de fete a Asociațiunii, d-nii învățători Moldovan, Vuia, Jianu și Cloambeș în numele reuniunilor învățătoarești din Arad, Timișoara, Caransebeș și Bihor, adică din întregul ținut, asupra căruia și-a revărsat institutul din Arad razele sale binefăcătoare. — Seara a fost un concert bineușit.

Lupta în comitate. În adunarea de toamnă a comitatului *Caras-Severin* a vorbit cel dintâiu dintre Români *Dr. V. Braniște*, care s'a ocupat de lipsa de învățători și de lipsa de îngrijire a ministrului de școale dela noi, ca să fie destui învățători. După legea cea nouă militară, învățătorii au să servească în armată un an întreg ca voluntari. Se spune însă în lege, că unde e lipsă de învățători, aceștia pot servi tot numai opt săptămâni, ca și până acum, în cei trei ani, până se va pune legea pe dintregul în aplicare. Întrebând ministrul de războiu pe cel de școale, cum stau lucrurile în Ungaria, cei din Pesta au răspuns, că în Ungaria ar fi destui învățători, numai în Croația și Slavonia sunt mai puțini.

Dl Braniște a arătat, că răspunsul acesta e o nouă lovitură dată școalelor românești, căci la ele e mare lipsă de învățători. Din cauza legii școlare criminale a lui Aponi, care dă inspectorilor școlari, primpretorilor și vicecomiților să prigoanească pe orice învățător pentru „agitație“ contra prostiei rușinoase a „ideei“ (maghiarizare), numărul învățătorilor scade mereu. De aceea dl Braniște cere, ca vicecomitele să arete celor din Pesta, că fac o crimă contra culturii, când prigoane-

scă pe învățătorii români, dacă nu sunt membri ai partidului guvernamental.

Membrii români dnii *Dr. Vladoane* și *Vasile Popovici* arată alte ticăloșii, ce se fac la școalele noastre și în administrația comunală. Dl *Dr. Dobrin* cere, ca țărani să fie păsuți la încassarea dărilor, căci nenorocirile, cari s'au abătut peste comitat, i-au adus la sapă de lemn.

Episcopia dela Haidu-Dorog. Dela nunțiul papal din Viena s'a trimis tuturor protopopilor și parohilor din noua episcopie un ordin, prin care li se spune, că episcopia a luat ființă. Într'o circulară li se spune, că în biserică se va întrebuința, după trecere de trei ani, la liturghie și la celelalte slujbe limba grecească veche, iar afară de biserică limba, de care se folosesc cu toții, ba și limbi deosebite, dacă una nu se înțelege de toți.

Din cele spuse în circulară ar urmă, ca Românii să aibă drept la limba lor în toate slujbele afară de biserică. Dar fiindcă noul episcop va fi sluga maghiarizării, de bună seamă, că nu va suferi limba noastră. Numai când preoții și protopopii își vor face pe deplin datoria lor de Români, se va putea păstră limba noastră maternă în comunele românești. După circulara nunțiului așa ar trebui să fie. Poporul de altă parte să ceară cu tărie aceasta.

Tisa a fost primit cu alaiul cuvenit la Arad, unde a fost zilele trecute. Pe întreg drumul, oamenii adunați (tot Unguri de-ai lui) l-au primit cu strigăte: „Jos călăul!“, „în furci cu el!“ La un colț de stradă l-au bombardat cu ouă clocite. Poliția s'a purtat așa de sălbatic, încât a împușcat pe un biet de băiat de 13 ani, care fugise într'o curte. Scârbă mare a produs un grup de 40 de Români, niște bieți muncitori din Pârneava, cari bătându-și joc de neamul lor s'au lăsat târați de un alt nenorocit Mikloși, fost învățător, acum pe la poliția din Arad, și au venit pe peronul gării, ca să strige „iljen“. Toți muncitorii din Arad s'au pus în ziua venirii lui Tisa în grevă.

Cât de mult și-a pierdut poliția din Arad capul, se vede și din întâmplarea iubitelui nostru poet *Gheorghe Coșbuc*, venit la Arad pentru serbările seminarului. El a fost oprit să între în hotelul, unde-și avea odaia, căci acolo eră și Tisa, iar poliția se temeă, că dl Coșbuc îl va prăpădi pe stăpânul lui Mangra.

Ochiu pentru ochiu, dinte pentru dinte. În numărul trecut am arătat, că Nemții din Prusia*) (Germania) și-au început politica lor tâlhărească de-a răpi Polonilor moșiile lor și a le vinde apoi coloniștilor germani. Politica aceasta de tâlhări de drumul mare vor să o urmeze și la noi grofii față de Români, după cum o recomandă groful Betlen. Răspunsa Nemților se și arată: guvernul rusesc va prezenta Dumei (dieta) din Petersburg un proiect de

*) Germania e compusă din mai multe regate, ducate, principate ș. a., fiecare cu domnitorul, ministerul și dieta sa, cari hotărăsc în toate trebile, ce privesc numai țara lor. Toate aceste țări sunt unite și formează împărăția Germană, în frunte cu împăratul, care e totdeauna și regele Prusiei, cel mai mare regat din Ger-

lege, prin care Nemților din Rusia să le fie oprit a mai cumpără pământ.

Ciangăii orbeți. Ciangăii din Turcheș (Săcelele Brașovului) au hotărît în consiliul comunal, unde, din nenorocire au majoritatea, ca să facă un arunc asupra tuturor locuitorilor din sat, adică și asupra Românilor, ca să-și poată îngrădi biserica lor, care se vede că eră ca a Țiganilor pe pajiște neîngrădită. Românii au făcut apel la vicecomitele din Brașov, care a nimic hotărîrea tătărească. Ciangăii au făcut recurs la ministrul de interne și acesta a nimic hotărîrea vicecomitelui, așa că orbeții vor avea în sfârșit și ei biserica îngrădită, dar cu bani românești!

Să le fie rușine.

Tisa despre legea electorală și legăturile Ungariei cu România. În vorbirea, pe care a ținut-o zilele trecute la Arad, Tisa a spus, că nimeni nu dorește în Ungaria votul universal. (Ce om mincinos! În schimb însă spune, că se vor lăsa la dreptul de vot sutele de mii de muncitori industriași (dela fabrici și din ateliere). Aceasta o fac, pentru că între aceștia sunt puțini Români!

Despre legăturile cu România a spus, că e de dorit să fie tot mai strânse, căci Maghiarii și Românii formează jumătatea lanțului despărțitor între Slavi. Ceealaltă jumătate, la apus, sunt Germanii.

Un lucru uită Tisa: națiunea română nu va putea forma nicicând un lanț cu cea maghiară, până când parații acesteia prigoanească aproape patru milioane de Români. Asta vor simți-o cei cu capul turburat de „ideia“ nebună a maghiarizării.

Spaima împăcării. O gazetă jidano-maghiară din Pesta adusese știrea, că membrul român din delegațiunea austriacă, dl Isopescu-Grecul ar vrea să împace pe Români cu Maghiari. Toate goanțele jidano-maghiare au început să strige ghi-valt!, Tisa, grozavul, a declarat, că nu se poate amesteca un „străin“ în afacerile dinlăuntru ale Ungariei, ca și când un Român ar fi un străin pentru noi. Pe urmă s'a dovedit, că toți și-au făcut spaimă de geaba.

Pacea între Români și ceice conduc spre prăpastie patria noastră se poate face numai împlinindu-se programul nostru național.

Mare adunare națională pentru Macedo-Români în București. Față de cruzimile săvârșite de Greci împotriva Românilor din Turcia, Liga Culturală și Societatea de cultură macedo-română a ținut o mare adunare de protestare în sala Eforiei din București. Miilor de Români adunați acolo le-a vorbit dnii *Virgil Arion*, profesor universitar și președinte al Ligei Culturale, *Gh. Murnu* (Macedo-Român), profesor universitar, *Em. Antonescu*, profesor universitar, *I. T. Florescu*, deputat și *Barbu Delavrancea*. După întrunire, publicul adunat a format un cortegiu (șir) mare, mergând cu drapelele (steagurile) în frunte pe Calea Victoriei până la reședința Regelui, unde a cântat imnul regal („Trăească Regele“) și a aclamat pe Rege și familia regală.

Duminea viitoare se va ține o a doua întrunire, la care vor lua parte și Români dinafară de București.

Războiul.

Incepe tot mai mult să se vorbească de pace între statele balcanice și Turcia, dar totodată se ridică nori grei dinspre Rusia.

Armata bulgară e în fața lungului șir de întărituri dela Ceatalgea, nu tocmai departe de Constantinopol. Dar norocul războiului s'a întors. În luptele sângeroase dela Lüle-Burgas și Kirkilise e drept, că Bulgarii au învins pe Turcii rupți de foame și lipsiți în parte chiar și de munițiuni (gloanțe), dar acolo a perit floarea poporului bulgar. Profesori, ingineri, sute de studenți universitari, un număr mare de ofițeri și-au găsit moartea.

În fața Ceatalgei, Bulgarii au tineri de 17 ani și bărbați trecuți de 40 de ani, căci cei între 20 și 35 de ani sunt partea cea mai mare morți și răniți. Holera, tifosul, diareia bântuie printre soldații bulgari, cari acum duc ei lipsă de ale mâncării, hrănindu-se numai cu boabe de cucuruz. Au început să le lipsească chiar și munițiunile. Ajunși la Ceatalgea, au început să atace iară nebunește. Urmarea a fost, că au perit de nou zeci de mii de Bulgari, la o singură ciognire Turcii au nimic o divizie întreagă. Turcii de altă parte au acum munițiuni și hrană destulă, căci le vine din Constantinopol apropiat. Ei pleacă în luptă cântând și de n'ar fi holera, care-i seceră, ar fi alungat pe Bulgari înapoi spre Bulgaria. Acum s'au luat și printre Turci măsuri mai bune pentru înfrânarea acestei boale grozave, mai ales, decând au venit mulți medici englezi din Egipt.

Nu e deci mirare, că dorință de pace e de amândouă părțile. Cerând însă Bulgarii, ca Turcii să plece din Europa, aceștia au respins condițiunile bulgare și continuă războiul. Pentru aceea însă alături de lupte se continuă și pertractările de pace.

Adrianopolul, care e aproape de granița bulgară, e încă tot bombardat de Bulgari. Garnizoana turcă se apără vitejește și din când în când năvălește afară făcând pagube dușmanului.

Dela Sârbi veniseră telegrame, că au cucerit Monastirul și au prins o întreagă armată de 50 de mii. Alte telegrame spun însă, că Monastirul nu e cuprins, iar Sârbi încă au dat o telegramă, că au făcut numai cinci mii de prizoneri, iar arma-

ta turcească a plecat spre Salonicul cuprins de Greci, cari tremură acum, că vor da în sfârșit și ei față cu o armată turcească. Sârbi au pătruns prin Albania până la Marea-Adriatică, de unde însă vor trebui iară să se retragă, fiindcă nu se vor învoi Marile Puteri, ca Serbia să ocupe acest ținut.

Despre cruzimile Sârbilor răzbat tot mai multe știri. Ei s'au purtat mai crud decât cei mai răi bașibozuci turci, căci au omorât mii de Albanezi neînarmați, între cari chiar și femei și copii. Un astfel de popor se'nțelege, că nu poate fi lăsat să stăpânească alt popor.

Sârbia a vrut să facă un împrumut în Franța, dar guvernul francez nu se învoește.

Muntenegrinii n'au cuprins încă orașul Scutari dela granița țării lor. Ei încă suferă mult din cauza vremii (ploi și ninsori), precum și de lipsa de munițiuni.

Grecii s'au apucat de tâlhării față de Români. Preoții, învățătorii și fruntașii noștri din Macedonia au fost arestați, legați în lanțuri, unii omorâți. Școalele și bisericile românești au fost prefăcute în grecești, cum face la noi guvernul hain din Pesta. Femeile sunt batjocorite, unele sate românești au fost pustiite. România a protestat, prin conzulia ei din Turcia (Ianina, Monastir și Salonic) contra acestor tâlhării și a îndemnat pe Români de-acolo să arboreze pe școli și biserici tricolorul României.

Cât de ticăloși sunt Grecii se vede și de-acolo, că ei au lăsat să se organizeze bande de tâlhari greci, cari jefuesc și pustiiesc satele. Pagubă, că nu e o armată turcească, fie și mai mică, pe-acolo, căci în câteva zile i-ar mătură pe Greci din Turcia.

Între Greci și Bulgari au fost dealtminteri certe mari la ocuparea Salonicului. Căci pecând Grecii n'au dat nici o luptă, ca să poată intra în Salonic, Bulgarii venind dinspre răsărit au avut o luptă sângeroasă cu Turcii. Și cu toate acestea, Grecii nu voiau la început să lase și pe Bulgari în Salonic, până când generalul acestora a amenințat, că va intra cu puterea.

România își susține cu tărie dreptul ei de-a primi o bucată din Dobrogea bulgărească. Ea se și pregătește mereu să-și

înfăptuească dorința chiar cu armele. Mai cere totodată, ca la încheerea păcii să se garanteze libertatea școalelor și bisericilor românești din Peninzula-Balcanică. Săptămâna aceasta va veni președintele camerei bulgare Daneff la București, ca să se pună în înțelegere cu guvernul român.

Albanezii și-au proclamat neatârnanarea. Sprijiniți fiind de Italia și Austria, chiar și de România, ei vor scăpa de-a fi înghițiți de Muntenegrini, Sârbi și Greci. Se vede, că nici aceștia nu mai au nici o nădejde, căci după o știre primită din Sofia și publicată într'o foaie engleză, statele balcanice s'au lăpădat de gândul de-a subjugă Albania.

Austro-Ungaria. Despre pregătirile dela noi am scris în numărul trecut. Principele nostru moștenitor, arhiducele Francisc Ferdinand, a fost în Berlin, unde s'au dus și generalul Schemua, șeful (căpetenia) statului major al armatei noastre. Se înțelege, că aici s'au sfătuit despre ce are să se întâmple în caz când Rusia nu s'ar astâmpără.

Rusia a mobilizat o parte mare a armatei și e vorba, ca până la 1 Decembrie n. să fie mobilizată întreagă armata. Corpurile mobilizate se află la granița Germaniei, Austriei și României.

Cu toate aceste înarmări (nici Germania, nici Franța n'au stat pe loc), totuși se crede, că pacea europeană nu va fi turburată.

Nimeni nu știe însă, ce va aduce ziua de mâine.

Tracia pustie.

Ținutul dela Bulgaria spre meazăi aveă în vechime numele Tracia, adecă țara Tracilor, un popor de aproape înrudit cu Dacii, străbunii noștri. În urma războiului de-acum ținutul acesta e pustiit aproape cu totul. Bulgarii și Grecii au fost unii omorâți, alții au fugit în toate părțile. Sute de mii de Turci au plecat cu femei, copiii, vite la Constantinopol, de unde unii au trecut în Azia, alții au murit sau își așteaptă moartea din cauza holerei, lingoarei, vărșatului negru și a — foamei la porțile Constantinopolului, în care nu-i mai lasă să între. Mulți din nenorocii aceștia se hrănesc cu rădăcini și beau apă din mocirle, în cari putrezesc cai și oameni...

Grozav e războiul!

Cu paloșul.

48

Doveste vitejască din vremea descălecatului Moldovei de Radu Rosetti.

(Urmare).

Părintele Isaia, liniștit și rece, răspunse:

— Lupta care avem s'o dăm are să fie lungă și crudă. Spre a ieși dintr'însa biruitori avem nevoie de toate puterile neamului românesc. Ne trebuiesc mai cu samă oșteni mulți, brațe vânjoase care să se lupte și să înfrunte zilnic truda, foamea, setea, durerea și moartea fără a primi simbrăo. Eu acele brațe multe și vânjoase nu le pot căuta și găsi decât în poporul de jos. Pentruca să învingem trebuie ca oștenii noștri să aibă neconținț înaintea ochilor un țel măreț, care să-i însuflească și să-i facă a-și păstra inimile oțelite chiar după un șir de înfrângeri, a nu să

îngrozii nici la gândul, că dușmanul le-ar putea arde coliba, pustii ogorul, nimic tot avutul, robii nevasta și copiii. Dar pentru a-l însufleși astfel, acest scop trebuie să fie într'adevăr mare: să deie fiecăruia credință că să luptă pentru a fi, după izbândă, om desăvârșit care, el și copiii lui, să poată purta pe vecie capul sus, să fie om, a cărui cinste și avere să fie în veci la adăpostul împilării și a nedreptății, să fie în veci ferite de necinste și de batjocură. Pentru a-l face să între în luptă pătruns de această mântuitoare credință, trebuie ca dela început să ne purtăm cu dânsul nu precum ne-am purta cu o turmă de robi, ci precum ne-am purta cu frați mai mici și mai tineri. Cu cât îi veți cinsti mai mult cu atâta va pieri mai curând din ei orice bănuială împotriva voastră și, în ceasul nevoii, veți aveă oșteni mai ascultători și mai pregătiți să înfrunte primejdia. Vom învinge întâi pe Sas și, pe urmă, pe Craiul Lajos nu cu turme de robi, ci cu frați de arme! Vă întreb pe toți care sunteți adunați aici, kneji și juzi fruntași ai țării, care v'ați

trăit viața în mijlocul poporului nostru, oare de câte ori l'ați luat cu binișorul, de câteori ați vorbit cinstei și omeniei lui, datu-va el de greș chiar în împrejurările cele mai grele și când nu aveă nimica de câștigat?

— Nu, nu, niciodată, se auzi din toate părțile.

— Apoi, urmă Părintele, dacă el nu v'o dat greș în împrejurări grele, când nu aveă de așteptat nici un folos, închipuiți-vă cum va ști să vă urmeze, să lupte și să biruiască când va aveă totul de câștigat?

— Ai dreptate Părinte! Vom face cum ne sfătuești! Să mergem să ne sfătuiem cu poporul! răspunseră knejii.

Tocmai atunci sosi și Țintă, care spuse lui Baloș, că totul este gata și că oamenii așteaptă.

— Să mergem! zise kneazul și, luând pe Părintele Isaia de braț, se îndreptă spre livadă; toți îl urmau.

Ajunseră în curând la gura unei hrubi unde stăteau două slugi cu fânare, care intrară în gârlici și merseră înaintea lor spre

Războiul din Balcani, România și Românii din Transilvania și Ungaria.

Războiul din Peninzula Balcanică, sau mai bine zis urmările, cari le va avea, își aruncă tot mai mult umbra și asupra stării nesuferite, sub care gemem Românii din Transilvania și Ungaria.

Fiind vorba despre regularea graniței României înspre Bulgaria, marea gazetă englezească din Londra, *Daily Telegraph* (telegraful zilnic), scrie între altele următoarele:

„E clar, că regularea graniței române dinspre Bulgaria va începe dela Silistria, care are să rămână României. Bulgarii încă recunosc fără îndoială lucrul acesta și România ar vrea bucuros, că ei să o spună aceasta de bună voie, fiind dorința ei să aibă legături cu adevărat prietenești cu vecinii ei slavii, cărora le-a ajutat așa de mult, și să primească ceace poate păstră pentru totdeauna cu bunăînvoială a proprietarului de acum. Apoi mai este o bucată din Bulgaria, locuită mai ales de Turci, Pomaci și Cuțovlahi *) — Bulgarii nu sunt mai de loc — pe care încă ar putea-o da României, mai ales, că nu sunt Bulgarii acolo.

„Orânduirea aceasta, care e foarte moderată, ar fi tot ce cere România și ar pune temelia pentru o prietenie trainică între cele două națiuni (română și bulgară). Dorința cea din urmă a României își va câștiga simpatia (complăcerea) tuturor popoarelor culte, ca adecă conaționalii ei din Macedonia, fie alăturați la Bulgaria, fie la alți aliați ai acesteia, să aibă siguranță deplină în privința dezvoltării lor școlare și bisericești.“

La cele spuse de „Daily Telegraph“, gazeta *Gross-Oesterreich* (Austria mare) din Viena scrie următoarele:

„Trebuie să observăm, că nouă abia ne vine să credem, că România va căpăta dela Bulgaria ținutul dorit numai pentru că aceasta i-ar fi datoare cu recunoștință. Din contră, Bulgarii vor pune condițiuni însemnate, a căror țintă va fi să silească România să intre în alianța statelor bal-

*) De fapt locuitorii sunt Turci și Găgăuși, aceștia din urmă creștini, cari vorbesc în casă numai turcește.

a le lumină calea. Scoborîră vr'o douăzeci de scări, apoi urmară un fel de sală îngustă la capătul căreia cărniră în stînga și se găsiră într'o hrubă largă și înaltă, luminată de vr'o treizeci de făclii de ceară. Aice se aflau adunați ca o sută de țărani, care la vederea Părintelui, se descoperiră și se închinară.

— Bine v'am găsit oameni buni! zise Părintele. Să trăiești! răspuseră țărani.

Erau aproape toți oameni făcuți și, după îmbrăcăminte, fruntași în satele lor. Printre ei se vedeau și câțiva preoți. Țărănimea la venirea boierilor se grămădi în fundul hrubei, intrarea fiind cuprinsă de kneji.

— Oameni buni, zise Părintele cu glas tare, am rugat pe prietenul nostru, kneazul Baloș, să vă oprească astă noapte la dînsul pentru că să ne putem sfătui încă odată cu toții împreună, căci cîșul luptei s'apropie cu răpegiune. La sfatul nostru ia parte de astădată și trimisul acelu, care este merit de noi toți să fie Domn stăpînitor. Kneazul Ștefan Stroici, adaoșe el luînd pe

canice. Aceasta însă n'ar fi în interesul Austriei.

De aceea monarhia noastră să dea regatului România singura despăgubire cu putință pentru ținuta ei îndelungată de tovarășe credincioasă:

Restaurarea (darea) drepturilor naționale și politice ale Românilor din Ungaria, Transilvania și banatul timișan.

A da aceasta răsplată Românilor e datoare monarhia nu numai regatului României, ci chiar ei însăși.“

Vor înțelege cei din Pesta?

O luptă sângeroasă.

Am dat încă din numărul trecut o parte din corespondența unui Român, care a călătorit în timpul războiului prin Bulgaria. Ea ne arată pierderile mari suferite de armata bulgară, care s'a istovit, cu toată în fața ei aveă trupe turcești comandate de ofițeri nepricepuți și lipsite zile întregi de o bucată de pâine.

După știrile din urmă, armata bulgară a pierdut până acum — morți și răniți — aproape 160 mii de oameni, adecă jumătate din ea, Muntenegrinii au pierdut din 35 de mii vre-o 15 mii, Sârbii au pierdut 40 de mii, iar Grecii, cari nici nu s'au întâlnit cu vre-o armată turcească mai de dai Doamne, au pierdut numai vre-o zece mii.

Cele mai grozave pierderi le-a îndurat armata bulgară și asta din cauza năvălirilor fără nici o socoteală împotriva dușmanului. Nu mai eră vorba de vitejie, ci de un fel de nebunie, de orbire de sânge.

După cum am spus în mai multe rânduri, corespondenții gazetelor celor mari nu puteau și nu pot nici acum trimite știri, cari să arete adevărul deplin al celor întâmplate. Abia după ce a plecat câte unul de pe câmpul de războiu, a putut să publice amănunte înfiorătoare despre luptele dintre Bulgarii și Turcii. In cele următoare arătăm celece ne povestește despre lupta dela Kirkilise, unde s'au prăpădit (la 26 Octomvrie n.) două regimente întregi bulgărești, adecă aproape nouă mii de oameni.

E vorba de regimentele de infanterie Nr. 1 și 6, cari se recrutează din Sofia și ținutul ei. Fiind concentrați și toți rezerviștii, ele se compuneau mai ales din cărturari: profesori, funcționari, comercianți, meseriași. Comanda lor o aveă generalul

tânăr de mână, vărul Voevodului Bogdan, este însărcinat de el să-i fie locul până ce va sosi, să se chibzuiască cu căpeteniile noastre asupra măsurilor ce vor trebui luate pentru a închezașului izbânda și să facă, în numele lui Bogdan, cu boerimea și cu poporul țării orice legătură vor socoti de trebuință.

— Boieri Dumnea-Voastră și oameni buni, zise Stroici, sunt mândru de cinstea ce mi-a făcut-o vărul meu, Voevodul Bogdan, când mi-a încredințat sarcina măreață de a-l înlocui până la sosirea lui printre acei care l-au ales povățuitor și căpitan al lor în mândra năzuință de a croi neamului nostru o soartă vrednică de el. Voiu face tot ce-mi va sta în putință pentru a mă arăta vrednic de cinstea ce mi-a făcut-o Bogdan și vrednic de a fi pentru o bucată de vreme, căpitanul vostru. Vă rog pe toți, boieri și locuitori ai satelor, să mă ajutați în îndeplinirea grelei sarcini ce mi-s'a încredințat. Lupta noastră va fi grea, căci după ce vom doborî pe Sas, va trebui să ținem piept puterii ungurești. Numai prin

Toșeff. După ce cuceriseră Bulgarii Kirkilise, generalul Toșeff a căpătat porunca să urmărească cu brigada lui (cele două regimente) pe Turcii. Niște țărani bulgari din Turcia i-au spus generalului să nu meargă prea iute înainte, căci Turcii stau tupilați în viile dela Raclița și au și tunuri. Fără să ia în samă sfatul și fără să se gândească, că-i lipsesc tunurile, el a dat poruncă trupelor să înainteze. Soldații lui, cari se pricepeau la rândueala războiului, se uitau mirați la el, când văzură cu ce ușurință vrea să-i ducă în gura morții. Generalul însă le spuse: „Vă asigur, că n'are să vi se întâmple nimic. Turcii vor fugi, îndată ce ne vor vedea. Așa dară înainte!“

Și au plecat înainte. Apropiindu-se de viile dela Raclița, un regiment s'a desfăcut în linie lungă, ca să facă pe Turcii să creadă, că sunt mai mulți, și a început să a-lerge înspre poalele dealului. Când au fost aproape, artileria turcească a deschis un foc îngrozitor, care a culcat la pământ aproape întreg regimentul. Rămășițele lui au trebuit să se retragă. Atunci generalul dă porunca, să vină și al doilea regiment. Acesta năvălește cu aceeaș furie și ajunge până lângă Turcii, după ce pierduse o parte mare din soldați. Se încinge o luptă groznică piept la piept, cad mulți Turcii, dar și mulți Bulgarii. Norocul acestora, că într'aceea le mai veniră în ajutor alte două regimente bulgare. Față de numărul mai mare al Bulgarilor, Turcii s'au retras.

Viile dela Raclița erau pline de sânge și de Bulgarii morți și răniți. Peste opt mii de Bulgarii din cele nouă mii căzuseră, și asta numai din vina nebuniei generalului Toșeff, care n'a vrut să știe de rândueala războiului, ce astăzi nu se mai poartă ca mai demult, căci alte sunt armele acum, și altminteri erau cele vechi.

Generalul Toșeff a fost tras la răspundere de regele bulgar. De rușine și muștrat de conștiință, generalul și-a tras un glonț în cap și a murit. Cu asta însă n'a înviat miile de oameni morți din cauza nebuniei lui.

Abonați noi la „Foaia Poporului“ se primesc cu începutul fiecărei luni. Toți aceia, cari abonează acum „Foaia Poporului“, primesc în cinste partea din foaie a romanului „Cu paloșul“ de când s'a început publicarea lui, adecă dela Nr. 52 din 1911 încoace.

ajutorul tuturor, numai dacă vom fi pătrunși cu toții de acelaș dor, numai prin frăția cea mai strînsă între boieri și popor pute-vom vedea încercările noastre încununate de izbândă, pute-vom izbuti să croim pentru acest popor o țară, care să fie numai a lui și unde cel mic ca și cel mare să aibă deopotrivă parte la sfînta dreptate!

Infățișarea bărbătească a lui Ștefan, fața lui deschisă, însuflețirea cu care rostii aceste cuvinte îi cuceriră bunavoința tuturor celor ce erau de față.

Din toate părțile se auziră strigăte:

— Să trăiești!

— Bine ai vorbit!

— Te vom ajuta!

— Să ai încredere în noi!

— Nu te vom lăsa!

— Să trăiască Bogdan și namestnicul lui!

Când adunarea se mai liniști, un om ieși din rândurile țărănilor, în locul rămas slobod între ei și boieri. Era acel pe care am auzit pe Părintele Isaia numindu-l Șerban.

Adunarea Societății pentru fond de teatru român.

Societatea aceasta națională, de care ne mândrim Români ca de un așezământ cultural înființat și susținut tot cu jertfele aduse de poporul nostru, mai ales de cărturari, și-a ținut adunarea anuală de astăzi la Brașov.

De unde la început scopul ei era înainte de toate strângerea unui fond pentru înființarea unui teatru român, de câțiva ani încoace și-a lărgit mult cercul de activitate (muncă). Ea a publicat 32 de cărțile de teatru românesc, cuprinzând piese, pe cari să le poată jucă și ceice n'au învățat anume măiestria teatrului. În modul acesta, în orașele și satele noastre Români au prilej de-a petrece din când în când veselindu-se, dar și învățând din aceste piese teatrale. A ajutat tineri români, ca să învețe la școale speciale (anume) arta teatrului și a muzicii, a împărțit premii pentru lucrări teatrale și muzicale și a îngrijit să aibă un director anume pregătit pentru a putea conduce jocurile noastre de teatru național românesc.

În modul acesta am ajuns și noi Români, să nu mai fim luați în bătaie de joc de Unguri și de Sași, cari își au teatrele lor, anume Ungurii teatre plătite toate de la stat, așadară și din punga noastră românească, iar Sașii teatru susținut de ei, cu centrul în Sibiu.

Ședințele au fost deschise de dl *Virgil Onițiu*, dir. gimnaziului din Brașov, prin o cuvântare frumoasă, în care a arătat ce a făcut societatea până acum pentru ajungerea scopului ei și ce trebuie să facă în viitor.

Dl *Andrei Bârseanu*, președintele Asociațiunii, salută societatea în numele surorii ei.

Dl Dr. Blaga citește raportul, din care se vede, că societatea numără 1279 de membri (prea puțini încă! *Red.*). Din raportul casierului se vede, că averea societății e de 552 mii 968 cor.

Dl *Dr. Horia Petrescu* ține o conferință, în care arată, că teatrul nu e un lux, cum ar crede unii, ci o școală, în care ne cultivăm spiritul și inima.

În seara zilei dintâiu s'a jucat piesa *Brândușa*. Jocul actorilor a fost strălucit

și a mulțumit mult publicul, care umpluse toate locurile din sală.

În ședința a doua se constată, că s'au înscris trei membri noi fundatori (cu 200 cor.), 28 membri pe viață (cu 100 cor.), 5 membri ordinari și unul ajutător.

La urmă se hotărăște angajarea dlui *Dr. Horia Petrescu* pe timp de un an în serviciul societății și se votează un ajutor de 1500 cor. Reuniunii de cântări din Brașov, ca să reprezinte opera „Cavaleria rustică”.

Literatură și știință

Turcii.

Domnia Turcilor din Europa e pe sfârșite. Cele patru țări aliate le-au dat lovitura de moarte și nici chiar Puterile mari, ai căror reprezentanți e vorba să țină o conferință, nu vor mai putea mântui Turcia. Nu vor lăsa să fie nimicită cu totul, mai ales, că are încă în Asia ținuturi întinse, dar în Europa îi va mai rămâne puțin pământ. Și după ce va mai trece un șir de ani, vor năvăli de nou împotriva ei și Turcii vor rămâne numai cu pământul stăpânit în Asia, de nu se vor întâmpla și acolo schimbări tot spre paguba lor.

Turcii — numiți și Osmani, după numele unui Sultan (împărat) al lor — sunt o ramură din familia popoarelor ural-altaice,* de cari se țin și Maghiarii și Tătarii și s'au ținut Pecenegii și Cumanii, azi dispăruți. Impinși de popoară din Sibiria, s'au retras spre mijlocul Aziei, de acolo înspre Asia mică. În curând și-au îndreptat cuceririle spre Europa.

În anul 1386 au cucerit orașul Adrianopole, supunând pe Bulgari și o parte a împărăției bizantine. Orașul Adrianopole** a ajuns capitala împărăției turcești. Sultanul *Baiazit*, care a domnit până la anul 1403 a silit pe împăratul creștin din Constantinopol și pe domnitorul Munteniei (România din partea de mează a Ardealului) să plătească tribut. Curând după aceea s'a învoit și Moldova să plătească mai

* Uralul și Altai sunt munți în Asia, cel dintâiu la marginea Europei, în Rusia.

** Numit astfel după numele împăratului Adrian, care a domnit după Traian.

bine tribut Turcilor, decât să se lase mereu a fi înșelată și atacată de Ungurii și de Polonii creștini.

În veacul al cincisprezecelea au cucerit Grecia și o parte din Albania, apoi au început năvălirile în Ungaria, unde însă au fost bătuți în mai multe rânduri de Românul *Ioan Huniade* cu cetele lui compuse mai ales din Români.

În anul 1453, Turcii cuceresc Constantinopolul, punând capăt împărăției bizantine. Orașul acesta devine acum capitala Turciei. În anul 1521 cuprind Bălgradul-sârbesc, și Serbia cade sub stăpânirea lor. În a. 1526 armata Ungariei e bătută la *Mohaci*, unde cade și regele *Ludovic al doilea* al Ungariei, iar în anul 1541 întreaga Ungarie, afară de partea de mează-noapte, e țară turcească, stăpânite de pașale turcești, cari își au reședința în Buda, Timișoara, Oradea și alte orașe. Numai Transilvania rămâne principat, plătind însă tribut Turcilor. La sfârșitul veacului al șaptesprezecelea (1683) cearcă să cuprindă chiar și Viena, dar sunt bătuți.

În veacul al optsprezecelea încep războaiele Austriei și Rusiei contra lor. Austria îi bate în mai multe rânduri, până când Austria ajunge stăpână peste Ungaria întreagă și Transilvania. Rușii încă sunt norocoși, căci și ei smulg dela Turci Rusia de meazăzi. În veacul al nouăsprezecelea, zdrobirea Turciei merge mai departe. Rușii cuprind Caucazul, iau și Basarabia dela Moldova tributară Turciei, iar după războiul din anul 1877/78, România și Serbia ajung neatârinate, se înființează principatul Bulgariei, care devine după câțiva ani principat independent, Rusia smulge ținuturi întregi din Turcia aziatică, iar Austro-Ungaria ia Bosnia și Herțegovina.

Războiul de-acum pare, că va pune sfârșit domniei turcești în Europa.

Turcii sau Osmanii nu mai sunt urmașii curați ai Turcilor, cari au năvălit acum șase sute de ani în Europa. Ca și Maghiarii la noi, amestecați foarte mult cu sânge slav și mai ales, așa și Turcii s'au amestecat cu Slavi (Bulgari și Sârbi) și Greci, căci mulți din aceștia au trecut la legea lor, ca să scape de asupriri. Așa de pildă toți Turcii din Bosnia și Herțegovina sunt Sârbi curați, după sânge și limbă, numai religia li e mohamedană.

— Cu voia Dumnea-Voastră, Cuvioase Părinte și cinstiți boieri, aș dori să grăiesc și eu ceva.

— Cum nu, zise Părintele *Isaia*, spune ce ai de zis, te-ascultăm, Șerbane.

— Cuvioase Părinte, boieri Dumnea-voastră! Frumos o vorbit kneazul de peste munți și mare dreptate are: numai dacă între noi va domni unire și frăție putem să nădăjduim că vom izbuti. Frumos o vorbit kneazul când ne-o spus că, prin lupta care suntem gata s'o începem, avem să ne eroim o țară care să fie numai a noastră și unde cel mic ca și cel mare să aibă deopotrivă parte de sfânta dreptate. Sunt om de gaizeci de ani trecuți, sunt gospodarul cel mai de frunte din satul meu, din Ghindăoani, am turme de cai, de vite și de oi, am sute de stupi. Dumnezeu mi-o dat nouă feciori, toți în viață, toți mai nați de cât mine, șapte sunt însurați și cu copii, și tus șapte sunt fruntași în satul nostru. Totuși, pentru a ajunge să ne croim o țară ca aceea de care o vorbit Kneazul de peste

munți, sunt bucuros să jertfesc rămășița mea de viață, să pierd averea mea întreagă, să văd băieții căzând unul după altul sub paloșul sau sub sulita dușmanului, căci va rămâne nădejdea că cel puțin nepoții mei vor fi oameni, că vor putea trăi în tihnă ca oameni deplin; că vor fi feriți de jaf, de siluire, de batjocură, că nici dirigător nedrept, nici stăpân lacom nu se vor putea atinge de avutul sau de cinstea lor. Și ca mine, Cuvioase Părinte și boieri D-Voastră, simte întreg norodul (poporul) acestei țări.

Nu este unul din noi, care să nu jertfească cu bucurie și viață și avere pentru a pregăti copiilor sau nepoților o soartă mai omenească decât cea de astăzi. Și nu se vor lupta ca viteji, se vor lupta ca zmei. Căci, să nu vă fie de supărare boieri, grea este astăzi soarta țaranului. Impilările și siluirile domnești vă sunt cunoscute: grele sunt birurile puse de Domnie și noi nu plătim numai cât este hotărât de Domnie, dar plătim cât vrea să ne ia dirigătorul. Dreptatea este numai pentru acel care are cu ce

s'o cumpere; țaranul este privit ca o vită, cel de pe urmă dirigător se crede în drept să-și bată joc de dânsul și de cinstea casei lui. Dar mai sunt și alte impilări și alte nedreptăți, boieri D-Voastră, de care nu voiți să știți căci, iertați-mă dacă grăiesc ca un țaran prost, acele impilări se fac de oamenii D-Voastră. Legea și obiceiul pământului acestuia au fost, că kneazul să iee a zecea din toate roadele pământului și fieștecare locuitor să-i facă trei zile de clacă pe an. Însă oamenii D-Voastră iau dijma în așa chip, încât adesea partea stăpânului copleșește partea omului, iar cele trei zile de clacă pe an, nu știu prin ce minune, au ajuns împătrite. Să mai vorbesc de altele? Locuitorul nu poate să macine decât la moara stăpânului, așa o fost de când e lumea, dar stăpânul trebuie să-l vămuiască drept luându-i un miertar din zece: oamenii D-Voastră iau trei. Dar judecățile strâmbe, dar samovolniciile, să mai vorbesc de ele?

(Va urma.)

Turcii au trup mai înalt ca de mijloc, plin, vânos și puternic; față serioasă, cu multă vrednicie, dar cam gălbenie și cu puțin foc. Fața lor arată lăncezirea puterilor lor sufletești. Ei sunt tăcuți, serioși, foarte delicați la vorbire și iubitori de arme. Se poartă foarte bine cu toată lumea, sunt primitivi de ospați și buni de inimă, până nu li se răscolesc patimile. Pe dușman îl înștiințează de mai înainte, că are să se răzbune pentru nedreptatea, ce crede, că i s'a făcut. Sunt totodată și leneși, trăind numai pentru ziua de astăzi, fără nici o grijă pentru viitor, despre care cred, că nu-l pot schimba, fiind toate „scrise“ de mai înainte, cum are să se întâmple. De aceea la orice muncă nu se prea grăbește, așa că industria și comerțul sunt în mâinile altor popoară chiar și în țara lui. Niți de politică nu se interesează, căci aceea e treaba Sultanului. Turcii au fost totdeauna vestiți de viteji și așa sunt și acum, când se aprind. Dar în anii din urmă au fost lipsiți de conducători vrednici, iar în războiul acesta au suferit soldații turci zile întregi de foame, așa de ticălos s'au îngrijit comandanții de ei.

Turcii sunt de religia mohamedană, adică de cea alcătuită de prorocul lor arab Mohamed. Biblia lor se numește coran și despre ea am scris mai cu deamăruntul în Foaia Poporului. Și ei se închină la un singur Dumnezeu, căruia îi zic *Alah*. Cele cinci porunci mai mari ale lor sunt: 1. A se ruga de cinci ori pe zi. 2. A ține postul *ramazan* (când nu mănâncă nimic ziua, ci numai noaptea). 3. A ajuta pe săraci. 4. A face măcar odată în viață o călătorie la Meca în Arabia, unde e înmormântat prorocul lor Mohamed. 5. A ține corpul curat (a se spăla totdeauna înainte și după mâncare și înainte de rugăciune). Invățătura de căpetenie e: Este numai un singur Dumnezeu și Mohamed este profetul (prorocul) lui.

Turcii mai cred în nemurirea sufletului, răsplătirea după moartea și în judecata cea de pe urmă, pe care o va face Iisus Christos, pe care încă îl numesc proroc, dar mai mic ca Mohamed.

Domnitorul Turcilor se numește *Pa-dișah* sau *Sultan*, prim-ministrul *mare vizir*, în fruntea celor mai înalte slujbe e câte un *pașă*. Sultanul e și cea mai mare față bisericească la ei și poartă numele de *calif*. Locțiitorul lui e *șeic-ül-islam*. Preoții se numesc *hoge* sau *imam*, călugării *derviși*. Bisericile mai mici se numesc *moșee* sau *mecet*, cele mari (cum ar fi la noi catedrala) *gidmie*.

(In numărul viitor va urma articolul despre *Bulgari*).

Poezii populare.

Din Ragla.

La masa de voie bună
Toți pretinii mi-s'adună,
La masa de voie rea
Toți pretinii fug de ea.
Când aud de mine bine
Toți să strâng pe lângă mine,
Când aud de mine rău
Toți fug care încătrău.

Vremea s'a schimbat la noi,
Mai nainte au fost ploii,

Ni-o plouat tocmai pe spate
Două luni și jumătate,
Nu mult grâu am îmblătit,
In clăi mai tot a'ncolțit,
Și cucuruzul nu-ți crede,
Acum l'am cules tot verde.

Ba a nins și-a înghețat,
Plugarii n'au sămănat,
Veniți plugari, ne-adunăm,
Pe Dumnezeu să-l rugăm,
Că răul îl va schimba,
La toți bine ne va da.

— Mândruță din Ragla'n sat
Cum trăești cu-al tău bărbat?
— Cu bărbatul trăesc bine,
Că ziua de păr mă ține,
Face-mi capu
Ca bumbacu,
Și spinarea
Ca căldarea!

Cine drac a mai văzut
Iarbă verde sub poduț,
Fete mari cu legănuț;
Iarbă verde sub podele,
Fete mari cu legănele.

Eu cu pană și cu struț
Mândruța cu legănuț,
Eu mă duc mândro la joc

Tu-i pune cina la foc,
Eu m'oi duce și-oi juca
Tu-i plânge și-i legăna.

Mândruță din Șieut
Cine dracu te-o știut,
Că ții gura de vândut?
Că zău aș fi cumpărat
Pe vre-o zi de secerat.

Sub răchita rourată
Șede lelea supărată,
Cu fata nemăritată.
— Hei Raveco, fica mea,
Eu nu te pot mărita.
— Nu te maico supăra,
Că și eu m'oi mărita,
C'am vorbit cu doi feciori
Să-mi trimită pețitori,
Tu le gată de mâncare
Doar mă cere oarecare,
Ba le dă și beutură
Să nu mă mai caute 'n gură,
Că din sus
Măsele nus,
Și din jos
Dinții iam scos!

*Pădurice brădulea,
Is culese din Ragla,
Trandafir crescut în vie
De Mărginean Irimie.*

Domnitorii țărilor din Balcani.

Câteva chipuri dintre cele multe, cari împodobesc „Călimdarul Poporului“ pe anul 1913. — (Cetește și la pagina 11 a foii).

Regele Nicolae
al Muntenegrului

Sultanul Mohamed V
al Turciei

Regele Carol I
al României

Regele Petru
al Serbiei

Regele George
al Greciei

Regele Ferdinand
al Bulgariei

Scrisoare din America.

— In formă de poezie populară. —

Mărie dragă, cartea mea
Găsescă-mi-te în pace.
Pe-aici e dor și muncă grea,
Dar n'am dragă ce face.
De zece luni și ani doi,
Muncesc pe-aici din greu,
De-atunci m'am despărțit de voi,
Cu gând la voi mereu.
Până ce voi fi întors
Tu mereu te roagă
Bunului Isus Christor,
Cu pace să mă întorcă,
La pace să te aflu și pe tine,
Cinstită, adevărată,
Iar pe iubiții noștri fii
Co minte înțeleaptă.
De Ghiță îl lăsasem mic,
Ca creștetul cât masa,

O fi acum și el voinic,
De va răsturna și casa.
Ce mai face Vasilie?
Când la masă-i așezat,
Când îi pui în farfurie,
Nu se face supărat?
Și îmi scrii de Alexandru,
Că e un copil frumos,
E voinic și băețandru,
Să dea Domnul Christos.

Și Ioan vitele paște,
Cu pită și clisă 'n straiță,
Pe râuri și pe pajiște.
Dar una să-ți spun la asta:
S'a deschis ușa la școală,
Cu vitele să nu-l mai porți,
Tu de dimineață-i școală
Și le cumpără lor cărți.
Trimite-i ca să învețe
La cea școală din sat,
Căci acum în lume este

Numai omul învățat
Unelte și mobile,
Și bancă de țigău,
Tu nu-le da la nime,
Până voi veni iar eu.
Mă doare în piept, dar n'am să țip,
Și-așa mi-e dor de casă,
Ași vrea să plec, dar nu e chip,
Năcazul nu mă lasă.
Tu luptă-te cum biată ști,
Că așa ni-e dată soartea,
Căci și eu mă lupt pe aici
Cu munca și cu moartea.
Dar Domnul să va îndura
De voi și și de mine,
Căci lui mereu mă voi ruga
Să ne vedem cu bine.

Ioan Popa,
din Ghirișul de Areș
de prezent în Coschocton Ohio
din Statele-Unite.

Luptele dela Ceatalgea.

— Turcii bat și resping pe Bulgari. —

După știrile mai nouă, armata bulgară nu mai poate ține piept cu Turcii, în luptele ce se dau pe câmpul de războiu dela Ceatalgea. Bulgarii nu mai au la Ceatalgea soldați destul de destoinici, fiindcă tare mulți au căzut în luptele de până acum, iar pe cealaltă parte le lipsesc și munițiune (gloanțe). — Turcii au primit însă ajutor și munițiune destulă, fiind aproape de Constantinopol. — Intre astfel de împrejurări, după mai multe lupte, pe cari Bulgarii le-au pierdut, ei s'au retras mai departe înapoi dela Ceatalgea. Chipul nostru ne arată o luptă pe câmpul dela Ceatalgea. Armata bulgară s'a luptat vitejește, până când a avut munițiune. Dar aceasta isprăvindu-se, n'au mai putut pușca cu tunurile. Atunci au tăbărit Turcii asupra Bulgarilor, încingându-se o luptă piept la piept. Tunurile bulgare au fost cuprinse de Turci, cari străpung cu baioneta și omoară pe Bulgari fără nici o milă. (Vezi și cele scrise la pagina 3, 4, 5 și 10.)

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 28 Noembrie n.

Băncile și războiul.

Acum câteva luni de zile, când băncile noastre au început a nu mai prea da așa multe împrumuturi, o seamă de cetitori ne cereau lămuriri. Indesebi oameni, cari aveau bani depuși pe la bănci, credeau că cutare sau cutare bancă de aceea nu mai dă împrumuturi, fiindcă ar sta rău, „vrea să dea băncrot“. Acestor oameni le-am dat atunci lămuririle de lipsă, ca astfel să fie liniștiți, ba în numărul 25 al „Foi Poporului“ am scris și un articol asupra scumpirii banilor.

Acum, de când cu începerea războiului balcanic, și mai cu seamă de când se vorbește de mobilizări în țara noastră, din nou primim întrebări, că: „Oare ce va fi? Ce se va alege? Oare băncile noastre nu se vor prăpădi? Nu vor veni să iee banii din ele?“

Pentru liniștirea acestor oameni amintim următoarele: Băncile românești, ca și toate celelalte bănci, sunt înființate de oameni privați, astfel că nimenea nu se poate atinge de averea lor. Asta nu o poate face nici statul, nici dușmanul. În privința aceasta este un fel de lege, pe care o recunosc toate țările culte. De aceea să nu se teamă nimenea, cine are bani depuși în bancă. La tot cazul e mai bine a lăsa banii să-i păstreze o bancă cum se cade, iar omul să-și grijească bine cărticica, decât a-i scoate spre a-i ascunde în cine știe ce fund de ladă sau chiar în pământ.

Ba din contră, cine are bani gata să nu-i țină acasă, ci să-i depună la o bancă cum se cade de-ale noastre, unde vor fi bine grijiți. De altcum băncile, chiar acum în scumpetea de bani, nu adună banii în casele lor de fer, ci îi dau mai departe, la alte bănci mai mari sau ca împrumuturi la unii oameni de toată încrederea. În casele băncilor se păstrează numai documentele despre bani, la cari nimenea n'are nici dreptul, nici lipsă a lăcomii, fie chiar și vreme de războiu. — Dar e încă speranță, că lucrurile se vor domoli.

Un nou dar al d-lui Vasile Stroescu. Cu prilejul serbărilor jubilar de la Arad, dl Vasile Stroescu a dăruit pentru „Fundatiunea D. Tichindeal“ suma de o mie coroane. Din Helveția, unde petrece acum, a trimis următoarea telegramă de felicitare:

„Din tot sufletul meu doresc institutului viață lungă, înfloritoare! La mulți, mulți ani să fie focarul culturii românești, să formeze multe generațiuni de tineri, responsabilii idealului național: oameni curați la inimă, cu vederi largi, cu dor și iubire de lege și naționalitate românească! Așa să vă ajute Dumnezeu!“

Spre America. Cu vaporul Carpatia au plecat săptămâna trecută din Fiume (port lângă Marea-Adriatică) peste o mie două sute de locuitori din Ungaria spre America, o nouă dovadă de ticăloșia ne mai pomenită, care domnește în nenorocita noastră patrie, unde poporul e bun să plătească numai dări și să dea soldați, ca să-și verse sângele, dar drepturi politice și traiu ticnit să aibă numai nemeșii, Jidanii și slugile lor.

Nu trebuie uitat, că numai disperarea

îi mână în America, căci din ceice se întorc cei mai mulți sunt bolnavi, schilozi, ciunțiți. Câți din cei duși acolo n'au perit prin cele fabrici, rămânând după ei părinți, copii, frați și surori în jele mare. Căci Americanii sunt fără milă și după o statistică publicată, în cei trei ani din urmă au fost omorâți în Statele-Unite mai mulți oameni decât Englezi au căzut în războiul sângeros cu Burii.

Dar oamenii nostri își mai strică și sufletul în țara aceea. Mulți se fac bețivi, își otrăvesc sângele cu boale lumești din cauza destrăbălării lor, se lapadă de credința în Dumnezeu și în sfânta biserică, așa că unii venind acasă se arată mai cumiți decât ceice și-au văzut de plugul lor. Dar nu sunt, nenorociții de ei, căci începutul înțelepciunii e frica Domnului. Mulți se fac leneși și nu mai vreau să lucreze, ci stau în crâjmă, mulți risipesc agoniseala pe un lux nebunesc. Puțin câștig a adus America, dacă ne gândim la sufletele stricate.

Vărsări de apă în România. Câteva zile ploile n'au mai conținut în România, așa că în multe județe s'au revărsat văile și râurile pricinuind pagube mari și amenințând sate întregi cu pustiire. În România nu s'au putut face mai de loc sămănături de toamnă, căci pământul e tot plin de apă. Anul viitor va fi un an greu.

Un corb alb. În comuna Birchiș (comit. Caraș-Severin) eră o cruce veche de lemn. Primpretorul Iuliu de Knothy, străin de lege și neam, a făcut pe cheltueala sa în locul acesteia o frumoasă cruce de marmoră și a îngrădit-o cu grilaj de fer lucrat foarte frumos. Crucea a așezat-o tocmai în fața oficiului pretorial. Pe fața ei e săpată inscripția românească: *Intru mărirea lui Dumnezeu, iar pe dos: ridicată de Iuliu de Knothy, primpretor, 1912.* Crucea a fost sfințită de zece preoți. Cu acest prilej, primpretorul și-a luat rămas bun dela oameni, plecând în altă parte.

Sârbii dela noi emigrează. În urma cuceririlor făcute de Sârbi în Turcia (Sârbia veche și Macedonia), mulți Sârbi din părțile Seghedinului, îndemnați de agenți veniți din Serbia, au început să-și vândă moșile, pentruca pe banii luați să-și cumpere moșii mai mari în Serbia turcească. De se va întinde mișcarea aceasta în Banat, Românii și băncile lor să se intereseze, ca să cumpere cât mai mult pământ dela emigranți.

Cărți ieftine pentru zidirea unei școli. Românii din comuna Șoimuș (dieceza Gherlei) vreau să-și clădească o școală. Un binevoitor le-a dat o mulțime de cărți (românești, dar și nemțești și ungurești) și icoane foarte frumoase, pe cari să le vândă, iar banii luați să fie întrebuințați la clădirea școlii. Pentruca să se vândă cât mai multe, senatul bisericesc-școlar roagă pe toți cei doritori de cărți și icoane ieftine să se adreseze dlui Samoilă Luca, curator-primar în Sajosolymos, p. u. Nagysajo, de unde vor primi toate cărțile și icoanele cu prețul de jumătate. Celce vrea să știe anume, ce cărți și icoane se pot căpăta, să întrebe la adresa numită, adăugând în scrisoare și o marcă de zece bani pentru răspuns.

Feriți-vă de înșelători. Samoilă Mocan din Alămor venind din țară, s'a oprit în Sibiu. Un mișel cunoscut poliției, anu-

me Nicolae Jinariu, s'a dat pe lângă el și l-a invitat la un fâgădău din Strada Gușteritei, unde a și rămas peste noapte. Dimineața, când s'a sculat, Jinariu dispăruse, dar cu el împreună și 125 lei și 5 coroane, banii lui Mocan. Poliția caută pe hoț.

Pentru călători să fie de învățătură să nu se încreadă la străini și să fie cu mare băgare de samă, când trag la vr'un fâgădău.

Carnea de cal în București. Primăria orașului București, văzând scumpirea cărnii de vacă și de porc, a hotărât să deschidă și în capitala României o măcelărie de carne de cal, urmând astfel pilda orașelor din Austro-Ungaria, Germania și alte țări.

Se vor tăia numai cai grași și sămătoși înlăuntru, dar nepotriviți pentru ham sau călărit.

Omor la beție. În Alțina s'au strâns mai mulți feciori la crâjmă, unde s'au pus pe rachiu. Îmbătându-se, s'au luat la ceartă, crâjmarul i-a dat afară din crâjmă, dar ei s'au luat în curte la bătaie. Un fecior, Alexandru Berghea, a scos un revolver și a împușcat pe Nicolae Monda. Ticălosul a fost arestat.

Fapta aceasta e cât se poate de rușinoasă. În toate comunele românești, unde oamenii mai țin la cinstea satului, e o rușine ca feciorii să între în crâjmă, încă în zi de lucru, și să bea rachiu. Dar iată ce face beția!

— **La Reuniunea meseriașilor români sibieni** au fost primiți următorii membri ordinari: Nicolae Stanislav (originar din Beșimbac, fiu de bărdăș), sodal lăcătuș, G. Magda (orig. din Drimbariu, fiu de econ.), George Balea (orig. din Cojasca-România, fiu de econ.), sodali fauri, V. Surdu (orig. din Biertan, fiu de morar), sod. căldărar, Petru Giurculete (origin. din Domnești—România, fiu de econ.), Ioan Hârbescu (orig. din Buzău—România, fiu de șef de atelier cu 2 gimn.) și Teodor Artenescu (orig. din Bistrița, fiu de bărdăș), sodali croitori, Alimpiu Aron (origin. din Roșia-de-Secaș, fiu de econ., cu 2 gimn.), sodal cismar, Nicolae Badea (orig. din Brașov, fiu de plapomar), sodal compactor și Cornel Georgescu (orig. din Sibiu, fiu de culegător tipograf, cu 2 gimn.), sod. frizer.

Atentat contra Țarului. În contra trenului, pe care călătoria Țarul Rusiei, s'a încercat un atentat, scoțându-se șinile pe o distanță lungă a căii ferate. Din norocire pentru Țar și ceice călătoriau în tren, stricarea liniei a fost descoperită înainte de-a ajunge trenul la locul cu pricina, așa că și de data aceasta familia împărătească a scăpat cu viața.

Palatul păcii din Haga va fi împodobit cu covoară românești. În Haga, capitala Holandei (regat mic lângă Germania de apus), s'a zidit un palat frumos, în care își vor ține ședințele ceice lucrează de pe pământ. Palatul acesta are drept intrare o sală mare cât o biserică. Păreții acestor sale vor fi împodobiți cu niște covoară uriașe (scoarțe, țoale) țesute de țărance din România. Pe viitor, toți ceice vor intra în palatul păcii, vor vedea mai întâiu frumoasele țesături românești. Covoarile acestea sunt dăruite de guvernul românesc.

Soldații români în armata bulgărească. Statul major general al armatei române a făcut cercetări și a aflat, că în armata bulgară sunt 26 de mii de soldați români din județele bulgărești de lângă Dunăre. Toți au plecat pe câmpul de războiu, dar cine știe, câți mai trăesc.

Operat după 41 de ani. În războiul franco-german din anul 1870/71, soldatul german Nomrowsky a fost rănit de un glonte, care i-a intrat în piept, a trecut prin plămânul stâng și s'a oprit în spate, unde n'a putut fi găsit. 41 de ani a purtat omul glonte în trupul său. În răstimpul acesta, glonte a lunecat printre mușchi până în pulpa piciorului, de unde i-a fost scos acum.

Un ofițer mâncat de sălbatici. Ofițerul Miculici din armata austro-ungară a făcut o călătorie până'n Australia, al cincilea și cel mai mic continent de pe pământ.*) Ajungând pe insula Noua Guineia, s'a dus la vânat cu alți cunoscuți. El s'a despărțit însă de aceștia și în pădure a fost atacat de niște sălbatici, cari l-au omorât și mâncat.

Un principe mort ca cerșitor. În spitalul din Obuhoff (în Rusia) a murit un principe din familia Burbon, care a domnit mai de mult în Franța și în Neapole. El intrase în spital ca cerșitor. Din hârtiile găsite la el s'a văzut cine e. Cercetările au dovedit, că *beția* l-a stricat așa de mult, încât a ajuns să cerșească.

Cauzele cutremurelor de pământ. Lăuntrul globului pământesc este străbătut, ca și suprafața lui, de vânturi, peșteri, lacuri, de prăpăstii, de pietre, de stânci și de un mare număr de râuri, ale căror valuri furioase duc și rostogolesc bolovanii scufundați. Tremurăturile suprafeței pământului sunt pricinuite de prăbușirea uriașelor peșteri, pe cari le dărâmă timpul. Uneori munți întregi sunt prăbușiți, iar sguduirile lor se prelungesc în depărtări mari cu tremurături, cari ne îngrozesc. Tot așa vedem, că un car încărcat, trecând pe stradă, face de se cutremură clădirile dimprejur. Se mai poate întâmpla, ca o cătime uriașă de pământ să cadă într'un mare lac subpământean, ceea ce face ca globul să se clătine.

În pământ mai sunt și focuri mari, în cari ferb petri și pământ. Gazurile, ce se desvoaltă, ies pe gura (craterul) vulcanilor. Când n'au pe unde eși, sguduie pământul și crepându-i coaja își fac drum vărsând foc, fum, cenușe și râuri de lavă, cari ard tot ce întâlnesc.

Luptă între polițiști și revoluționari. În Varșovia, oraș mare în Rusia apuseană, niște revoluționari ruși s'au adăpostit într'o mănăstire, fiind urmăriți de poliție și soldați. De-acolo au împușcat asupra acestora, așa că au trebuit să fie bombardați cu tunurile. Mănăstirea a fost dărâmată, dar revoluționarii au scăpat, afară de unul.

Atentate contra Țarului, revoluții, iată ce e în Rusia, care amenință Austro-Ungaria și România.

*) Pământul uscat e împărțit în cinci continente: Europa, Azia și Africa, cari formează lumea veche, și America și Australia, lumea nouă. La acestea se mai adaugă ținuturile cu ghiță vecinică dela Polul Nord (meazănoapte) și Polul Sud (meazăzi).

Răsplata slugei credincioase. Femeia Paraschiva Florica Secară a slujit cu credință patruzeci de ani la aceeaș stăpână, doamna Novac din Bistrița. Ministrul de agricultură i-a dat credincioasei servitoare o diplomă frumoasă de recunoștință și un premiu de 50 coroane.

Fiecare Român

mai de dai Doamne ar trebui să cetească în aceste zile o gazetă cum se cade, din care se afle despre marile frământări, ce se petrec în toată lumea.

Toate națiunile din Europa urmăresc cu mare atențiune desfășurarea lucrurilor în Balcani. Noi Români, cari suntem atât de aproape de țările balcanice, nu mai încapem îndoială, că trebuie să urmărim în prima linie cele ce se petrec în jurul nostru.

Fiecare Român să-și aboneze cel puțin o gazetă românească, de unde va putea afla foarte multe. Dintre gazete, desigur că „Foaia Poporului“ este cea mai potrivită, fiindcă

„Foaia Poporului“

este

cea mai veche, mai bună și mai ieftină
foaie pentru poporul nostru.

**Aduce cele mai nouă
știri despre războiu**

precum și

**foarte multe chipuri
de pe câmpul de luptă**

Cuprinsul ei, foarte bogat și variat, este anume întocmit pentru trebuințele țaranului român.

**Numeri de probă se trimit la cerere
ori-cui gratis.**

Abonarea se poate face cu începutul fie-cărei luni și costă:

Pe un an întreg	4 cor. 40 bani
Pe o jumătate de an	2 „ 20 „
Pentru țările străine	11 „ anual
De acum până la 31 Ianuarie st. v. 1913	1 cor.

Abonații cei noi primesc în cinste și partea romanului „Cu paloșul“, care s'a tipărit până acum în foaie.

Lășiți deci „Foaia Poporului“ peste tot locul, ca astfel să o putem face și mai bună!

O fată împușcată de un băiat. Un învățcel al pantofarului Gottstein din Bistrița s'a jucat cu o armă încărcată. Umblând fără grije cu ea, arma s'a descărcat și glonțul a nimerit pe servitoarea Ana Măgheruşan așa de rău, încât biata fată, care era numai de 16 ani, a murit în spital.

Din prostiile omenesti. Un croitor din Berlin se îndrăgostise într'o fată. Dela o vreme însă fetii i-s'a făcut urât de el și n'a mai vrut să stea de vorbă. Aceasta l-a supărat mult pe croitor și într'o zi venind la fată, iar aceasta nevrând să-l primească, și-a tras un glonț în piept. El căzând jos, gata să moară. Au sărit iute vecinii, l-au ridicat, dar când colo, sânge ca'n palmă! Ce se întâmplase? Glonțul din revolver a lovit într'un bumb dela vestă (pieptar) și a ricoșat (a sărit în altă parte), fără să-l zgărie cel puțin pe desperatul croi-

tor. Oamenii au mai avut apoi alt năeaz cu el: croitorul numai cu greu a vrut să creadă, că nu e rănit de moarte.

Surpare de pământ. Peste satul Mogoșești din județul Iași (România) s'a prăbușit o coastă de deal prăpădind vre-o 65 de case. Bucatele și nutreții bieților țărani încă au fost acoperite de pământ. Dintre oameni nu și-au pierdut nici unul viața, dar au perit mai multe vite.

În Bunești (județul Fălciu) s'a prăbușit un mal, dărâmand zece case.

Un soldat înnebunind omoară mai mulți oameni. Un soldat din Svițera a înnebunit fără veste. Luând pușca și o mulțime de cartușe, a început să împuște pe fereastră asupra trecătorilor. După ce a omorât șapte oameni și a rănit greu pe alții a fugit înspre pădure. După o lungă goană prin pădure, nebunul a fost încunjurat de soldați, cari trăgeau focuri asupra lui. Fiind rănit la o mână și la un picior, nu s'a mai putut împotrivi și astfel a fost prins, legat și adus într'o casă de nebuni.

Fotografierea din depărtare. Profesorul german Artur Korn a inventat un aparat, cu ajutorul căruia fotografiază la depărtări mari de zeci de kilometri.

S'a pierdut o iapă roșie cu mânăz. Iapa are semnul comunei Săcădate (cruce), iar mânăzul e cu stea albă pe frunte. Cine știe ceva binevoiască a înștiința pe păgubașul Toma Dinu în Săcădate Nr. 132.

Cărți și reviste.

În zilele acestea a apărut în editura librăriei Ciurcu din Brașov ediția a treia, prelucrată și augmentată, a cărții de specialitate: **Corespondența comercială**, cu explicarea termenilor comerciali, de I. C. Panțu, profesor la școala superioară de comerț din Brașov, format 8° mare I—XVI + 340 de pagine. Prețul cor. 3.50.

Această carte cuprinde teoria corespondenței comerciale și 474 de modele de scrisori comerciale, atât în afaceri de mărfuri cât și de bancă, adunate din practică. De mare importanță și de un folos neprețuit este terminologia comercială în care se dau explicații pe scurt, asupra diferiților termeni din variatele afaceri comerciale. Sunt cu totul peste 800 de termeni explicați pe trei coli de tipar, format de lexicon. — Recomandăm această carte folositoare tuturor comercianților, contabililor și funcționarilor de bancă, membrilor din direcțiunea băncilor, precum și preoților și învățătorilor, cari au interes de a se informa temeinic în diversele afaceri comerciale.

DI Alexandrescu-Dorna și-a adunat într'un număr din „**Biblioteca pentru toți**“ (Nr. 774), apărut acum, un șir de povești, amintiri și articole de ziar, din cele mai de seamă și a căror cetire rămâne de tot interesul actualității.

Poveștile și amintirile dlui Alexandrescu-Dorna, apărute sub titlul „**Popasuri, lucruri de demult**“ sunt de cea mai plăcută cetire prin frumoasa limbă românească ce autorul o întrebunțează.

„**Biblioteca pentru toți**“ se vinde după cum se știe, cu 30 bani exemplarul.

Ultime știri. Războiul în Balcani.

Pericolul unui războiu european. — Guvernul a oprit gazetele din țara în-treagă, ca să scrie asupra mișcărilor în armata noastră. — Mobilizările Rusiei au silit și pe Austro-Ungaria, ca să facă unele pregătiri de lipsă. — Rusia tăgăduște însă, că ea mobilizează și ar vrea războiu. — Moștenitorul de tron al nostru, Francisc Ferdinand, la împăratul Wilhelm al Germaniei în Berlin. — Împăratul Germaniei se întrepune pentru pace, dar în caz de războiu va ajuta pe Austro-Ungaria. — În caz de lipsă România merge cu Austro-Ungaria și Germania contra Rusiei. — Pentru aceasta România ar fi să capete Basarabia dela Rusia. — China și Japonia încă amenință Rusia cu războiu. — De aceea Rusia bate în retragere, tăgăduind că ar face mobilizări. — Între Turcia și țările aliate din Balcani se țin consfătuiri pentru pace. — Dar se mai dau și lupte, în cari Turcii au început a bate pe Bulgari și aliații lor. — La Ceatalgea armata bulgară a fost bătută de Turci. — Speranțe că războiul european se va încunșura și o să se încheie pace.

După cum am mai spus și în trecut, Serbia s'a purtat foarte neomenos cu conzului Austro-Ungariei din Albania și Macedonia, pe unde să dă războiul. Din această cauză, n'a lipsit mult, ca Austro-Ungaria în săptămâna trecută să iee tare de scurt pe Serbia, mai cu seamă, că Sârbii au fost prins pe conzulul austro-ungar, Prohászka, despre care un timp nici nu se știa, dacă mai trăește sau ba.

Pe de ceealaltă parte, Serbia se întinde tot mai departe asupra unor ținuturi turcești, pe unde nu sunt deloc Sârbi de ai lor. Ba în săptămânile din urmă s'au ridicat cu dorința, că ei voesc să aibă un port lângă mare (Prin aceasta ei ar putea de pildă să ducă și aducă din Rusia ce le place, fiindcă nu mai au nici o controlă). De aceea au tăbărit, ca să cuprindă porturile San Giovanni și Durazzo de lângă mare.

Purtarea Sârbilor asupra conzului austro-ungari precum și tot mai marea întindere a Sârbilor prin ținuturi, ce nu li se cuvin lor, — a trebuit să atragă deosebita atențiune a Austro-Ungariei.

Și fiindcă se svonise, că gândurile Sârbilor sunt sprijinite, ba chiar întărite de Rusia, care ar fi mobilizând mereu armata ei, — Austro-Ungaria încă a trebuit să facă unele pregătiri de lipsă.

Totodată, pentru ca nu cumva unele gazete rău informate, să lățească cine știe ce știri neadevărate, — ministeriul a dat un ordin, prin care foile sunt oprite a publica orice fel de știri militare privitoare la mișcarea trupelor armatei noastre sau la transportul de munițiuni și proviant. Publicarea acestor fel de știri se pedepsește, pe baza articolului de lege V din 1878, cu temniță de stat până la 5 ani și cu amendă în bani până la 8000 coroane. Această opreliște nu privește, însă, publicarea știrilor militare date de guvern.

În cele următoare lăsăm să urmeze știrile mai nouă asupra războiului din Balcani și a tuturor frământărilor din celelalte țări:

Viena. Ziarul de aici „Die Zeit“ (Timpul) — care se pare a fi bine informat, — publică o convorbire, ce a avut-o un corespondent al acestui ziar cu un politician german, asupra înțelegerii moșteni-

torului nostru de tron cu împăratul Germaniei. După cum se știe moștenitorul nostru de tron, Francisc Ferdinand, a fost Vineri în săptămâna trecută la Berlin. În legătură cu aceasta vizită la Berlin, politicianul german a zis următoarele:

„Starea e îngrijorată, dar pentru aceea nu trebuie să vedem totul în negru. Austro-Ungaria va face zilele acestea și mai mari pregătiri militare, deoarece Sârbii stăruiesc pentru pretensiunile lor fără rost. Monarhia a cerut lămuriri dela guvernul sârbesc, dar acesta trăgănează lucrul și desigur n'o să îplinească cererile monarhiei austro-ungare. Să sperăm însă, că în Belgrad se vor cuminti oamenii, văzând că monarhia ia lucrurile foarte serios și la urma urmei Austro-Ungaria ar putea pune mâna pe Belgrad chiar.

Rusia s'ar amesteca numai atunci în afacerile acestea, dacă Austro-Ungaria ar face ceva nedreptăți Serbiei. Dar despre așa ceva nu poate fi vorba. Pregătirile rusești se fac numai pentru a speria lumea. *Rusia nu cutează să atace, căci din aceasta s'ar naște un războiu european și Rusiei nu îi este scopul acesta.*

Germania stă de o parte în liniște și lasă Austro-Ungaria singură, ca să nu se încurce lucrurile și mai tare. De altcum împăratul Germaniei ar fi recomandat și moștenitorului nostru de tron, ca să se facă totul cu sânge rece.

București. (Dela corespondentul nostru). Din izvor militar aflu, că Austria, Germania și România doresc un războiu cu Rusia, care e foarte slabă. Rusiei i-se va lua întreaga Polonie, România va lua Basarabia.

Berlin. Aici au sosit știri, că în China se observă o mare mișcare războinică contra Rusiei, pentru a-i răpi Mongolia. Se susține, că între China și Japonia s'a făcut o înțelegere, ca împreună se atace Rusia. Chinezii se simt tare înjosiți prin aceea, fiindcă Rusia a făcut pregătiri de războiu și în Mongolia, țara pe care Rusia a cuprins-o după războiul cu Japonia.

Berlin. În unele cercuri de aici se știe cu siguranță, că din partea Rusiei s'au făcut încercări, ca să deslipească România de Tripla-Alianță (de Austro-Ungaria, Germania și Italia). O astfel de încercare s'a făcut pe lângă ministrul României la Paris. Cercurile berlineze nu cred însă, că România ar face așa ceva, deoarece ea, prin mijlocirea Austro-Ungariei, ar fi primit garanții, că Bulgaria o să-i lase unele teritorii.

Berlin. Știrea, că un prinț german ar fi fost trimis de împăratul Germaniei la Țarul Rusiei, ca să-l întrebe asupra ținutei Rusiei, — se desminte, fiindcă pentru așa ceva n'a plecat nimenea în Rusia.

Petersburg. Ministrul Austro-Ungariei în Petersburg s'a prezentat la ministrul de externe al Rusiei, Sasonov, căruia i-a cerut lămuriri asupra mobilizărilor în Rusia. Acesta a declarat, că Rusia nu are nici un gând a purta vr'un războiu cu Austro-Ungaria pentru Serbia. În ce privește mișcările trupelor ruse, ministrul a spus, că totul se reduce la unele schimbări militare de interes local. (Afurisite schimbări locale, când Rusia de săptămâni de zile tot dă ordine încoace și încolo. *Redacția.*)

Pe de altă parte — a zis ministrul Rusiei, Sasonow, — guvernul rusesc crede, că se va găsi o cale pentru a se ajunge la o înțelegere între Austro-Ungaria și Serbia. După ce se va sfârși războiul balcanic, Marile Puteri vor găsi un mijloc de împăciuire și între aceste țări. Sasonow e de

părerea asta, iar Țarul tot asemenea. De aceea n'ar trebui să fie temere de războiu între Rusia și Austro-Ungaria.

Constantinopol. Consiliul turcesc de ministri a ținut în 25 Noemvrie o ședință până la 10 ciasuri noaptea. Au desbătut condițiile de armistițiu. Încă înainte de închiderea ședinței Reșid Pașa a plecat în lagărul turcesc.

Desbaterile asupra armistițiului s'au început. Dar se susține, că sunt greutăți, deoarece Bulgarii cer predarea (capitularea) Adrianopolului, la ceeace Turcii nu vreau să se învoească cu nici un preț.

Pe de altă parte se spune, că Bulgarii ar fi foarte împăciuitori, și că ambasadorii (ministrii) Rusiei și Angliei la Constantinopol fac tot ce e cu putință, ca armistițiu să se încheie cât mai de grabă, pentru a se putea începe apoi pertractările de pace peste tot.

Sofia. Aici se susține, că prima și cea mai grea condiție, pe care statele o vor pune Turciei, pentru încheierea păcii, este plata a 700 de milioane franci, ca despăgubire de războiu.

Sofia. După știri sosite aci, Bulgarii fac mari eforturi, ca să cuprindă Adrianopolul, până când nu se încheie armistițiu. O parte a orașului ar fi aprins-o.

Constantinopol. În mai multe lupte, ce s'au dat în împrejurimile dela Ceatalgea, armata bulgară a fost bătută și respinsă înapoi. Știri din izvor turcesc spun, că Bulgarii s'ar fi retras înapoi la Ciorlu.

Ședințele dietei

Luni s'au deschis din nou ședințele dietei ungare. Iarăș au fost jandarmi și poliție, cari n'au lăsat pe deputații opoziționali, ca să între. Văzând aceasta opoziția nici n'a încercat să pătrundă în lăuntru. În sală sunt numai vr'o 100 deputați. Ședința o prezidează Tisza. S'au prezentat unele proiecte (planuri) de legi, între cari proiectul despre recruții pe 1913.

A doua ședință s'a ținut Mercuri. Deputații opoziționali sunt iarăș împedecați, de jandarmerie, ca să între. Ei veniseră vr'o 60 laolaltă. Când i-au văzut, a ieșit jandarmeria din pivnița parlamentului. E vorba, că în ședința de azi să se aleagă o comisie pentru studiarea schimbării regulamentului dietei.

Scandaluri și bătăi în Budapesta.

Pe Dumineca trecută socialiștii au fost convocat o adunare pentru votul universal. La 2 ore, înainte de începerea adunării, cineva a strigat „Jos cu dinastia“, altul „Trăiască republica“, iar mulțimea după el „Trăiască republica“. Poliția a oprit adunarea, dar lumea n'a voit să iese din sală. Deodată s'aude o pușcătură de revolver în sală. Poliția s'a infuriat și a început cu săbiile asupra mulțimei. Au fost vr'o 100 răniți, între cari și 11 polițiști, iar vr'o 80 deținuți și pedepsiți cu 50—100 coroane.

România împrumută bani.

România a făcut în Belgia un împrumut de 100 milioane franci în aur, care a fost adus zilele trecute în țară. Unii zic că împrumutul a fost de lipsă în urma recoltei slabe de cucuruz, iar alții prevăd ceva semne de războiu...

Alegerea dela Cristian.

În 27 Nov. n. a fost ales deputat dietal, din partea Sașilor, candidatul lor Gündisch, general în penziune. Românii n'au luat parte la alegere, fiindcă și așa sunt mai puțini decât Sașii cu vre-o 100 voturi.

Redactor resp.: Nicolae Bratu.
Editura și tiparul „Tipografia Poporului“.

A apărut

Călimdarul Poporului pe 1913.

— Anul al XXVIII-lea. —

Ca în toți anii, așa și în anul acesta, „Călimdarul Poporului“ este cel mai bun, cel mai bogat în cuprins, cel mai frumos și cel mai bine îngrijit dintre toate călimdarele noastre. Despre asta se poate convinge oricine, îndată ce a luat în mână acest călimdar, care cuprinde

preste 200 pagini numai literatură de cetit,

iar la olaltă cu celelalte publicațiuni cuprinde la

350 de pagini

De altcum „Călimdarul Poporului“ și trebuie să fie cel mai bun dintre toate, fiindcă este și cel mai vechiu călimdar pentru poporul nostru. Doar în decursul celor 28 de ani, decând apare, ceice îl îngrijesc s'au orientat destul de bine, că de ce are lipsă poporul românesc.

Dovezile sunt următoarele: „Călimdarul Poporului“ spune, — pe lângă însemnarea exactă a sărbătorilor de peste an, — cum va fi vremea în anul 1913, după călimdarul de 140 ani, apoi toate cele de lipsă despre poștă, telegraf, ștempele etc., precum și numele tuturor bărbaților noștri, cari stau în fruntea Conzistoarelor române gr.-or. și gr.-cat. După aceea urmează date despre școalele noastre populare, despre gimnaziile, seminariile, școalele de fete, apoi numele și locul unde se află reuniuni culturale, reuniuni de femei, de cântări, de meseriași, de binefacere, de agricultură, însoțiri sătești, bănci, tipografii etc. etc. La toate aceste reuniuni e pus și numele conducătorilor lor. Ca un lucru bun, ce trebuie să se afle într'un călimdar cum se vede, se poate numi felul cum sunt aranjate

târgurile de țară după luni și după comune

unde se arată pe lângă târgurile de mărfuri și

târgurile de vite, oi, cai etc.

Aceasta e o întocmire, ce nu se află în nici un alt călimdar românesc, decât în „Călimdarul Poporului“.

Dar fiindcă noi voim a da cetitorilor, pe lângă partea calendaristică, și alte lucruri frumoase și folositoare de cetit, — dacă vom lua în mână „Călimdarul Poporului“, atunci vom vedea, că în el se află o sumedenie de învățături și povețe. Vom aminti numai unele articole mai de seamă.

Partea literară

se începe cu: frumoasa poezie (cu 2 ilustrații) despre Mihaiu Viteazul „Gorostău“, de Nicolae Iorga. Urmează apoi un interesant articol despre Basarabia (cu 6 ilustrații) și un Cântec din Basarabia.

După acest articol istoric se află povestirea *Mai mare e mintea decât banii*, de C. Rădulescu-Codrin, apoi frumoasa poezie *Vis de aur de Volbură Poiană*, căreia îi urmează instructivele articole *Sfântul Ioan Gură de aur despre creșterea copiilor și Rugăciunea*.

Inflăcărata poezie *Ardealule țară de jale*, de P. Pădure și *Din proverbele lui Solomon* încă merită o deosebită atențiune.

Urmează apoi articolul: *Cum poți ajunge la adânci bătrânețe*, poezia *Arhanghelul de răposatul poet Dr. Ioan Borgia*, un articol despre *Expozițiile de copii, anec-*

dota de Speranță Boerul pe ceea lume, cântecul plugăresc Până mă știu cu moșie de Petru O. Orlățanu, și Cântecul oierilor de I. U. Soricu.

Ca ceva nou aducem în acest an

Călimdarul gospodăriei

unde se dau tot felul de povețe și sfaturi, cum trebuie să lucre un econom harnic peste an. Acest articol intitulat „Călimdarul gospodăriei“ se întinde pe o seamă de pagini. Toate îndrumările sunt aranjate după luni. Aci economul nostru află ce trebuie să lucre de pildă în luna lui Martie la câmp, în viie, în grădina de pomi, în stupină etc., — tot asemenea se dau povețele pentru toate cele 12 luni de peste an.

La sfârșitul acestor interesante povețe se află articolul

Advocatul poporal

în care se dau foarte folositoare îndrumări pentru oamenii noștri asupra legii despre dreptul de proprietate, dreptul de zălogire și cartea funduară.

După acest articol urmează o mulțime de

Poezii populare

din Feldru, Reteag, Măceu, Selagiu, de pe Olt, din Cățcău, Gherla, Sâncel, Bănat, Avrig, Suceag, Rodna, țara Oașului etc. etc. De d-șoara *Maria Cuntan* încă sunt publicate niște frumoase poezii populare din Mărginime, de pe Câmpie etc.

Incheierea părții literare a Călimdarului o formează rubrica

Răvașul nostru

care se estinde pe vr'o 30 de pagini. Aci ni-se spune toate lucrurile — bune și rele — mai de seamă, ce s'au petrecut peste an, atât la noi Români, cât și în alte țări străine. La sfârșitul *Răvașului* — care nu se află în nici un călimdar de-ale noastre — se povestește pe mai multe pagini toate întâmplările mai de căpetenie dela

Războiul din Balcani

Asupra acestui războiu nu se află nimic scris în călimdarele, ce au apărut până acum. Noi am amânat însă puțin scoaterea călimdarului tocmai pentru a putea aduce știrile mai de seamă despre războiu. Ba în călimdar dăm

40 de ilustrațiuni dela Războiul din Balcani

între cari: Fotografia regilor Bulgariei, Serbiei, Greciei, Muntenegrului, Sultanul Turciei, vederi din Constantinopol, din Macedonia, bătaia dela Kirkilise și Adrianopol, aprinderea orașului bulgăresc Varna, prinderea soldaților turci din partea Bulgarilor, orașele Üsküb și Adrianopol, vederi din Salonic, Scutari, Podgorița (orașe unde s'au dat lupte mari). În alte chipuri ni-se arată cum sunt îmbrăcați soldații turci, bulgari, sârbi, greci și muntenegrini. Afară de aceste ilustrații se mai află în călimdar încă

alte 28 de ilustrațiuni

cu vederi din Basarabia, fotografiile răposaiilor Dr. Lemeni, Ioan cav. de Pușcariu, Dr. I. Borgia, bustul lui Barițiu, fotografia lui și casa unde s'a născut, apoi niște frumoase fotografii dela expoziția de copii din Rășinari, a dlor Prea Sfinția Sa episcopul Cristea, marele mecenat Strocșeu, Octavian Goga și Victor Tordășianu și alții, cari au luat parte la aceasta expoziție.

Cine comandă cel puțin 20 exemplare și le plătește înainte cu câte 40 bani bucata, mai capătă două călimdare pe deasupra și se trimit toate acasă plătite de poștă.

Acei care cumpără 25—50 exemplare le capătă cu 28 bani, dela 50 bucăți în sus cu 24 bani unul, dar trebuie să plătească și poșta la primire.

Banii trebuiesc trimiși totdeauna înainte de aceia, cari voesc să capete călimdare cu aceste prețuri atât de ieftine. Numai comande dela 30 exemplare în sus se trimit și cu rambursă, adică să se plătească la scoaterea dela poștă. Mai puțin de 30 exemplare nu se pot trimite neplătite înainte, din cauză că atunci vine prea scumpă poșta. — Călimdare nevândute se primesc înapoi până la 15 Februarie n. 1913. Dar trebuiesc trimise plătite de poștă, care nu se poate detraga din preț.

Toți aceia, cari voesc a vinde călimdare să se adreseze la administrația „Foi Poporului“. La acei revânzători, cari sunt oameni de încredere, dăm călimdare și ca să le plătească după ce le vor vinde, numai cât atunci nu e rabatul chiar așa de mare. Pe lângă plățirea după vânzare, dăm călimdarul: cu 28 bani acelor cari comandă dela 50 bucăți în sus, iar cu 30 bani acelor cari comandă mai puțin de 50 bucăți. Ei au însă a plăti și poșta, fiindcă pachetul se trimite neplătit.

Intr'un pachet de 5 chilo întră 30 bucăți. Pentru pachete dela 1 chilo până la 5 chilo costă poșta 72 bani. (E deci tot atât a trimite un pachet de un chilo sau de cinci). Iar dacă călimdarele se plătesc numai la scoaterea dela poștă, atunci costă un pachet dela 1—5 chilo 84 bani.

Toți ceice comandă călimdare, sunt rugați a ceti bine aceste condiții de vânzare. Îndeosebi ne adresăm acelor, cari comandă câte 4—5 călimdare, pe cari să le plătească când scot pachetul dela poștă. Așa ceva nu se poate, fiindcă costă prea mult poșta. De aceea să se trimită banii înainte.

De vânzare.

În Viștea-inferioară (comitatul Făgăraș) este de vânzare o casă constatătoare din 3 odăi pentru locuit și o patra odaie pentru covrigărie, unde se află cuptor și toate cele de lipsă. Vânzarea se face din cauza familiare, poziția e foarte bună. De casă se mai ține un grajd pentru vite, un șopron lung, pivniță, fântână, 2 cotețe și grădină pentru legumi. Prețul de vânzare preste tot 2300 coroane. Doritorii să se adreseze la proprietarul Nicolae Moldovan, măestru franzelar, Viștea-inferioară (Alsóvist, Fogaras m.) 831 1—7

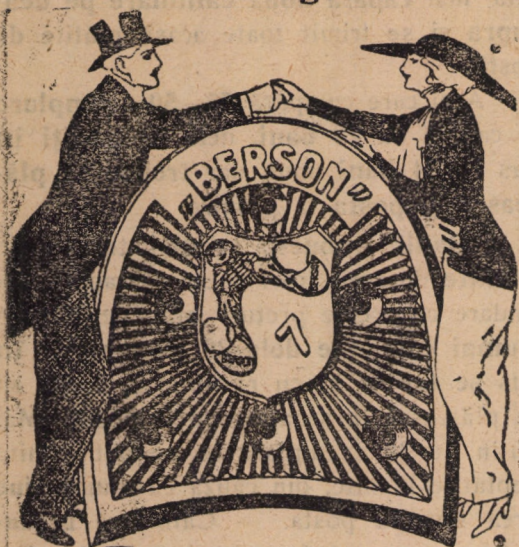
Moară de vânzare.

O moară cu două petri în stare bună, cu vad bun de apă și o mașină de imblătit cu curea, mânăta tot cu apă, apoi un șop unde se pune stogul și o grădină cu pomi rădători, mărimea 400 stânjini pătrați, se vinde din mână liberă. Moara se află în Pojorta, (comitatul Făgăraș, u. p. Voila). Adresa proprietarului este: Ioan Muntean în Sadu Nr. 133 (Czod, u. p. Nagydisznod). 880 1—3

De vânzare.

În comuna Șona (Szépmező) comitatul Târnava-mică este de vânzare o casă de cârcimă, ce se află în drum de țară, aparținător cu 3 odăi, culină și curte. A se adresa la cancelaria notarială de acolo. 883 1—2

Ușor ca o penă și elegant
 Mai durabil ca pielea
 Asupra avantajilor

Berson
 călcăie de gumi sunt cu toții în curat

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după calendarul vechi).

- 17 Noemvrie: Mediaș, Sic.
- 18 Noemvrie: Chichinda mare, Chișineu.
- 19 Noemvrie: Beelean, Canija mare, Chibet.
- 20 Noemvrie: Soborșin.
- 21 Noemvrie: Capalnec-Mănăstur, Hiesfalva, Zelau.
- 23 Noemvrie: Ațel, Blaj, Făgăraș, Răstie, Petelea, Turda.
- 25 Noemvrie: Bichiș-Ciaba, Cianadul sârbesc și nemțesc.
- 26 Noemvrie: Apold (com. Târnavamare).
- 27 Noemvrie: Sereda Murășului.
- 28 Noemvrie: Dej, Rodna-veche.
- 29 Noemvrie: Aleșd, Pojon, Timișoara, Uzon.
- 30 Noemvrie: Bioziod, Gheorghio-Sân-Miclăuș, Șeica mare, Zam.
- 1 Decemvrie: Feldioara (com. Brașovului), Oradea mare.
- 2 Decemvrie: Făget.

Dentist 615 14-58

VIRGIL MUNTEAN

Sibiu, strada Măcelarilor
 întrarea prin
 Strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 22.
Pune dinți
 în cauciuc și de aur cu prețuri moderate.

Publicațiune.

Comuna Nucet exarândează în 8 Decemvrie 1912 st. n., la 11 oare a. m., prin licitațiune publică, cârcima comunală edificată în anul acesta în mijlocul comunei pe timp de trei ani începând cu 1 Ianuarie 1912 st. n. Prețul strigării 850 coroane. Vadiu 10%. 819 1-2
 Condițiunile toate se pot cerceta zilnic în cancelaria comunală.
 Nucet, în 17 Noemvrie 1912.
Primăria comunală.
 Nicolae Olariu, Steva Simion,
 not. cere, primar.

Anunț. 826 1-3

La „școala de industrie națională a femeilor române din Sibiu“ (Bergasse 9) se află un depozit de stoffe țesute în motive românești destinate pentru ornate (vestimente bisericesti) și pentru mobile. La cerere se trimit modele.

Institut pentru cursuri de științele comerciale de Frideric Mester, proprietarul celei de mai înainte peste granițele Europei cunoscuta Academie comercială în Lipsa. Prospecte gratis trimite Direcțiunea. 802 3-6

ANUNȚ. 829 1-2

Duminecă, în 8 Decemvrie n. 1912, la 11 oare a. m. se dă în arândă vama târgului Săliște pe 3 ani (1913-1915).
 Prețul de strigare 5650 cor. Licitațiunea se va ținea la școală.
 Până la acest termen se pot înainta comitetului și oferte în scris, provăzute cu vadiul de 10%.

Comitetul parochial gr.-or. din Săliște.

Nr. 875/1912. 892 1-1

Publicațiune.

Comuna Bongard dă în arândă moara comunală cu trei petri, în 15 Decemvrie 1912, după amiază la 3 ore.
 Condițiunile de licitare se pot vedea în cancelaria comunală.
 Bongard, la 26 Noemvrie 1912

Primăria comunală.

Nicolae Dordea. Dregan.

2 băieți

se primesc ca învățăceli în lucrătorea mea de cismărie și ghetărie. **Teodor Moldovan, Sibiu, strada Elisabeta Nr. 85.** 789 0-6

De vânzare

se află o păreche de iepi, coloare cafeniu închis de înălțime 156 cm. și un mânz tinăr. Totodată două pșrechi de hamuri și un cărucior ușor. Adresa la administrațiunea „Foi Poporului“ 827 1-3

Reuniunea de înmormântare în Săliște.

Convocare.

P. T. membrii „Reuniunii de înmormântare“ din Săliște se convoacă la a

XI-a adunare generală ordinară,

conform paragrafului 19 din Statutele reuniunii pe 21 Noemvrie (4 Decemvrie) la intrarea în biserică a. c., la 10 oare a. m. în biserică cea mare din Săliște pe lângă următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
 2. Raportul general al Direcțiunii.
 3. Raportul Consiliului de inspecțiune.
 4. Stabilirea bilanțului cu 31 Decemvrie 1911.
 5. Alegerea a 3 membri în Direcțiune conform par. 20 din Statute.
 6. Alegerea unui membru în Consiliul de inspecțiune conform par. 24 din Statute.
- Din ședința Direcțiunii a „Reuniunii de înmormântare“ ținută la 19 Noemvrie n. 1912

Direcțiunea.

Active.		Contul Bilanț		Pasive.	
	Cor. b.		Cor. b.		Cor. b.
Casa în număr	31,295—	Taxe de membru	24,508—		
Depunerea fondului de garanță	13,498.93	Fondul general de rez.	6,583.67		
Depaneri spre fructif.	18,497.94	Fondul special de rez.	390—	6,973.67	
Efecte	4,200—	Imprumut dela Cassa de păstrare fără interese	3,999.97		
		Beneficial anului 1911	1,028.18		
				36,509.82	
					36,509.82

Eșite.		Contul Profit și Pierderi		Venite.	
	Cor. b.		Cor. b.		Cor. b.
Beneficii	510—	Interese dela depuneri	1,534.12		
Remunerațiuni	230.62	Interese de întârziere	5.64		
Spese de administrare	62.96	Taxe de înscriere	292—		
Beneficial anului 1911	1,028.18				
	1,831.76				1,831.76

Săliște, în 31 Decemvrie 1911.

Direcțiunea:

- C. Hertia m. p. P. Drăgits m. p. Dr. Ioan Lupaș m. p. Dumitru Roșca m. p.
- președinte. Oprea Soră m. p. Ilie Hociotă m. p. Oprea Borcea m. p.
- Ioan Iacob m. p. Dumitru Popa m. p. C. Cristiu m. p. Antonie German m. p.
- secretar. Subcomitatul comitet de supraveghiere am examinat conturile și le-am aflat în consonanță cu registrele Reuniunii.
- Iacob Stefla m. p. Ioan Banciu m. p. Petru I. Comșa m. p. Ioan Schiopu m. p.
- secretar. președinte.

Prețul bucatelor

In SIBIU la 26 Noemvrie st. n.:

	Cor.	17,60	până 19,20	de hectolitr
Grâu	13,60	14,40		
Șăcară	7,60	8,80		
Orz	10,—	16,80		
Ovăs	4,50	5,50		
Cucuruz	20,—	25,—		
Cartofi	85,20	85,20	la 100 chilo	
Fasole	34,40	34,40		
Flină Nr. 3	83,80	83,80		
" " 4	168,—	172,—		
" " 5	170,—	176,—		
Șămină	56,—	60,—		
Unsoare de porc	80,—	88,—		
Șău brut	102,—	102,—		
Șău de lumini	68,—	86,—		
Șău de lumini topit	6,80	9,—		
Șăpun	11,20	12,—	la met. cub	
Fân	10,20	10,70		
Lemne detoc neplutite	2,18	2,26	la litru	
" " plutite	2,18	2,18		
Spirț rafinat	1,36	2,—	la chilo	
Spirț ordinar	1,68	2,—		
Carne de vită pentru supă	1,—	1,80		
" " friptură	1,28	1,80		
" " vițel	—,80	1,—		
" " porc	—,80	1,—		
Ună 10 bucăți	—,80	1,20		
Un pătrar de miel				
Carne de cal				

In BUDAPESTA 27 Noemvrie st. n.

	Cor.	11,35	până 11,50	la 50 chilo
Șău de Tisa 78 chilo	79	11,47	11,60	
" " 80	80	11,57	11,67	
" " 81	81	11,60	11,70	
Șăcară	9,88	10,—		
Orz	9,30	9,60		
Ovăs	10,70	11,10		
Cucuruz				

Prețul banilor în 27 Noemvrie n.

	Cor.	cumpărat:	vândut
Galbeni	11,35	11,45	
100 Lei, hârtie	93,20	94,60	
100 Lei, argint	92,—	93,20	
Libre turcești, aur	21,40	21,60	
1 funt șterlingi englezești	23,95	24,25	
100 marce, aur	117,50	118,—	
100 hârtie	117,50	118,—	
Napoleon	19,08	19,22	
100 Ruble rusești, hârtie	258,—	255,25	
100 argint	242,—	245,—	

O casă

pentru economie, care constă din două odăi, cu lină, șură, grajd și 298 metri pătrați grădină, se vinde din mână liberă cu preț efin. A se adresa la cancelaria **Dr. Boncz** avocat, Sibiu, strada Cisnădiei 39 809 4—

Vier de vânzare.

În comuna **Vecserd**, la **Nico-lae Radu**, jurat comunal, se află de vânzare un **vier de prăsilă** târcat cu alb și negru, soiul cel mai bun de porci, cu preț moderat. Cine voește a-l cumpăra să se adreseze proprietarului sus numit. 818 3—3

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă să răspândesc pretutindenea, în toate țările, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop să ofere indeosebi inserarea în „FOAIA POPORULUI”. Informații să dau și comande să primesc la administrația FOII POPORULUI.

30,000 părechi

păpuți și ghetete
se vând cu preț redus

Toate în lume

se scumpesc!

pâinea, carnea, chiria casei, — numai păpuții și ghetetele executate în atelierul lui

VASILIE BAN

la „Cisma mare roșie”

după cum se numește prăvălia lui, se ieftinesc

Pentru ce? Pentru că această renumită prăvălie de în-săptământe s'a mărit în casa proprie și la fiecare păreche se trage jos chiria. De aceea el poate lăsa păpuți buni și trainici pe lângă prețuri ieftine.

VASILIE BAN, Sibiu

Strada Ocnel (Burgergasse) Nr. 7.

Casa proprie.

Dumineca deschis până la 10 ore înainte de amiază.
COMANDELE DIN AFARA SE VOR EXECUTA PUNCTUOS CA ȘI PANA ACUMA 668 24—

Un morar

818 3—3

căsătorit, caută loc la o moară de benzin sau mânăta cu oleiu. Adresa respectivului se poate afla la administrația „Foi Poporului”. Pentru răspuns a se adauge marcă de 10 bani.

Un număr foarte mare

de acții dela banca „Ajutorul”, din Șeica mare sunt de vânzare. Informații se dau la administrația „Foi Poporului”, în Sibiu. 695 13 15

Lemn pentru clădiri!

Parchete de stejar de primul rang și bine uscate, în orice cantitate, aduse la fabrica de parchete **Neuschloss Nasicz** în **Slavonia**, precum și tot felul de **scânduri de brad, trepte, lați și alte lemne pentru clădit** cu cele mai ieftine prețuri recomandă și lăferează 498 35—

Glanz, Szánto & Macelariu

magazin de lemn de lucru

Ibiiu, strada Rîului (Flussgasse) Nr. 6

Povestea unui ofițer.

Domnul de Robotard, fost ofițer de cavalerie a suferit timp îndelungat de stomac și plămâni. Boala lui a a lus nefericire întregii familii, iar el de supărare a ajuns în o stare grozavă de nervozitate. Sgârciuri grele îl apuca de multe ori, după care sughițurile cu plâns îl inecă, fără să știe de ce. Era înfiorător să-l fi văzut cineva în acele momente. După multe încercări zadarnice, ca: băi, fier, locuri de recreare, fără să simtă vre o ușurare, — la sfaturile unuia a încercat și cu „Cărbunele Belloc”. Întâiu îi eră scârbă de pravul acela negru de cărbune, dar văzând că începe să-l chinue din nou sgârciurile de stomac și-a făcut curaj și a înghițit o linguriță de de cafea din pravul cărbunelui Belloc. „Am rămas înmărmurit, — povestea el, — de gustul pravului de cărbune, pe care mi l închipuisem de nesuferit. Am luat apoi încă două lingurițe pline, înghițându-le tot așa de ușor ca și pe cea dintâi. Dar mai mare mi-a fost mirarea, când după vre-o câteva minute n'am mai simțit nici o durere, aflându mi odihna pierdută deatâta vreme. Am început a lua zilnic din pravul de cărbune Belloc.

Max de Robotard.

Durerile de stomac a scăzut de tot, mistuirea se făcea ușor, de-bândisem pofta de mâncare și încetul cu încetul mi-am recăștigat sănătatea deplină. Numai cărbunelui Belloc i-se datorește însănătoșirea mea. Subsemnat: Max de Robotard, fost căpitan de Dragonieri. Nanco, 8 Februarie 1887.

De fapt ajunge întrebuintarea Cărbunelui Belloc, în dose de 2—3 linguri de supă după fiecare mâncare, ca astfel în câteva zile să vindece orice dureri de stomac chiar și dacă sunt mai vechi sau cari prin folosirea unui alt mijloc nu s'au putut delătura.

Cărbunele Belloc produce o simțire plăcută în stomac, dă apetit, întetește mistuirea și delătura orice astupătură a stomacului. Belloc e un mijloc sigur contra îngreunării stomacului după mâncare, contra migrenelor, cari provin în urma mistuirei rele, contra arsurilor și junghiurilor în stomac, precum și contra durerilor de nervi ai stomacului și pântecelor, cel mai simplu mijloc, pentru a lua cărbunele Belloc, care e prefăcut în pulvăr, este, al pune întrun păhar de apă curată sau cu zahar, apoi se mestecă, iar după aceea se bea dintr'odată sau în mai multe rânduri.

Cărbunele Belloc poate numai ajuta dar nici când strica, în ori e măsură s'ar lua. Se capătă în toate apotecele.

S'au făcut încercări, ca să imiteze cărbunele Belloc. Dar aceste încercări au rămas fără rezultat și nu vindecă, fiindcă astfel de imitațiuni nu sunt preparate cum se cade.

Pentru a se împiedeca orice seducere, trebuie avut de grije ca pe sticlă să fie numele Belloc și adresa laboratorului: Maison L. Frère 19, rue Jacob, Paris.

P. S. Persoane, cari nu se pot obicinui, ca să închiță pravul de cărbune, acelea să ia mai bine Pastile Belloc.

2—3 pastile după fie care mâncare și totdeauna când se simte dureri de stomac ajung, ca să producă o în-sănătoșare sigură. Aceste pastile conțin cărbune Belloc curat. Ajunge a le lua în gură, unde puțin mestecate, se descompun, și le putem înghiți îndată.

Se capătă în Sibiu la: Carol Müller apotecă „La vulturul negru”, Piața mare Nr. 10, Aug. Teutsch, apotecă „La leu”, Piața mare Nr. 17, Guido Fabritius, apotecă „La urs”, Piața mică Nr. 29. — În Brașov la: Apoteca „La urs” Vctor Roth urm. Carol Schmiedt, precum și oate apo ecele de preste tot locul.

Cel mai vechiu și mai mare institut financiar românesc din Austro-Ungaria

„ALBINA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII ÎN SIBIU

Filiale: Brașov, Bozoviciu, Elisabetepole, Lugos, Mediaș și Mureșosorheiu
Agenturi: Orșova, Sânmărtin, Sânmiclăușul-mare și Șeica-mare

Capital societar K 6,000.000.—

Fonduri de rezervă și penziuni „ 2,350.000.—

Portofel de cambii . . K 17,700.000.—

Depuneri sare fructificare K 24,500.000.—

Imprumuturi ipotecare „ 12,400.400.—

Scrisuri fonciare în circulaț., 10,000.000.—

primește depuneri spre fructificare cu **4—5%** după terminul de abdicere, plă-tind însuși darea de interese,

execută ASEMĂNĂRI DE BANI LA AMERICA și în-grijește încassări de cecuri și asignațiuni asupra ori-cărei pieți, mijlocește tot felul de afaceri de bancă.

Ori-ce informațiuni se dau gratis și prompt atât de Cen-trala din Sibiu, cât și de filialele și agenturile institutului.

782 4—

Direcțiunea.

MILIOANE

folosesc contra

TUSEI

răgușelei, catarulul, flegmel, catarului bronchial și de gât

Caramellele de piept

ale lui **Kaiser** „Trei brazi”

6100 atestate dela medici și privați, întărite priu notarul public, garantează succesul sigur.

Bomboane foarte bune și gustoase.

1 pachet 20 și 40 bani, 1 dosă 60 bani. Se capătă în toate apotecele, droguerile și prăvăliile de coloniale mai de frunte.

500 Coroane

plătesc celui-ce ar mai căpăta vre-odată durere

de dinți ori fi va mirosi gura după- ce va folosi apa de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 80 fil. Ed. Bartilla-Winkler Viena 191. Sommergeasse 1. In Sibiu; la farmaciile: in Piața mare 10; in Piața mică 27: strada Cisnădiei 59; ulița Turnului (Saggasse); ulița Onnei 2; farmacia Tentsch; Meltzer, str. Gușteritei și str. Cisnădiei. In Bistrița: farmacia lui Herbert. Sebeșul-săsesc, farmacia Lederhilger; Sighișoara: farmacia lui Ligner.

Să se ceară pretutindenea apiat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile unde nu să poate căpăta, trimit sticle cu 5 cor. 80 fil. franco 639 7—

Nu uita

stimat cetitor, — la comande sau tot felul de alte cumpărări, făcute in urma unui inserat cetit in foaia noastră, — a aminti și spune, că despre lucrurile comandate sau cumpărate ai cetit in inseratul din „Foaia Poporului”.

Prin aceasta contribui și D-Ta la răspândirea și lățirea foii noastre, iar pe de altă parte vei fi servit de grabă, fără ca aceasta să te coste ceva mai mult.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar in realitate a evărat că in vremea de azi e bătătoare la ohi multimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrăfiate și cari in urma ușurinței din tinere e și prin deprinderi rele și-au sd uncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări ingrozitoare să se puată capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei desluisir. bine-voitoare, sincere și amănunțite in tot ce privește viața sexuală, — trebuie să fie cineva căruii oameni să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere năcasurile lor secrete. Dar nu e in deajuns însă a destăinui aceste năcazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștencios, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și să dea a ajuta și morburilor ce deja eventua există atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

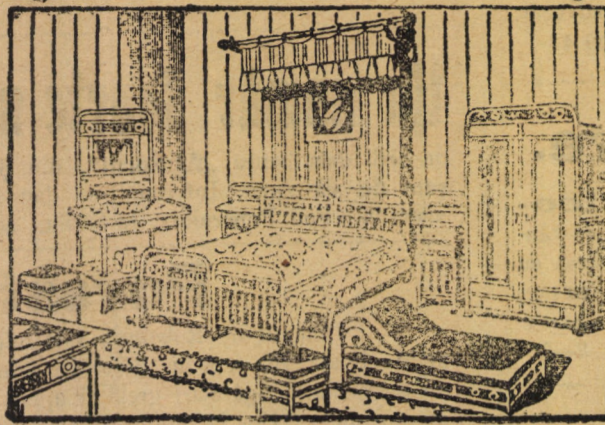
De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit in toată țara al D-rului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta IV, Muzeum-körut 13), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori-cine (atât bărbații (at și femeile) desluisiri asupra vieții sexuale unde sângele și sucurile trupești se bolnaviu să curăță, nervi i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda lui proprie de vindecare chiar și casurile cele mai neglese, ranele sifilitice boalele de țeve, beșic, nervi și șira spinărei, inepaturile de confusie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge de piele și toate boalele organelor sexuale femești. Pentru femei o sală de așteptare separată și esire separată. In ceea ce privește cura, depărtarea nu este piedecă, căci dacă cineva, din ori-ce cauză n'ar putea veni in persoană, atunci cu plăcere i se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (in epistolă e de ajuns a se alătura numai marca de răspuns.) Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fiecăruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminea până la 12 ore a. m.) 780 6—
Tratament și cu Salvarsamul Ehrlich 606.

Adresa: Dr. PALOCZ, medie de spital, specialist, Budapest IV., Muzeum-körut Nr. 13.

Mobile în toate stilurile, cea mai solidă executare **moderne**

884 —

pe lângă garanță recomandă

Emil Petruțiu

fabrică de mobile.

Telefon Nr. 47 cu legătură in întreg comitatul.

Sibiu, Salzgasse Nr. 37.

Expoziție de mobilă zilnic deschisă, fără silă de cumpărate.

Primesc și execut toate lucrările de lipsă la biserici nouă și vechi.**Auleo!**

La Tuse, răgușală și întrocinare ajută sigur și repede

Trăiască

Afurisita de tusă mă inecă.

Pastilele de piept ale lui Egger

au un gust admirabil și nu strică pofta de mâncare

Un carton 1 cor. și 2 cor.
Carton de probă 50 fil.

Pastilele lui Egger mă scăpară iute.

In Sibiu să poate căpăta la apotecele:

Guido Fabritius, I. C. Molnár, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummler
Karl Pissel, Alber Zink.

In Sebeșul-săsesc la apotecele Stefan Heitz, I. C. Reichard și Walter Metz.

741 10 - 26

Berea albă și neagră

din

Bereria dela Trei-Stejari

in SIBIU

este foarte bună și gustoasă!

Această bere e căutată și se bea cu plăcere de toți cari o cunosc, atât la orașe cât și la sate. 724 88—

Oă berea noastră e foarte căutată se poate vedea și de acolo, că cumpărătorii se înmulțesc mereu.

Prăvălie nouă!

Subserisul îmi permite a Vă aduce la cunoștință, că eu ziua de 11 Noiembrie n. 1912, am deschis in Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 5 o

Prăvălie de modă pentru dame și domni

și mă aflu in plăcuta poziție de a Vă putea servi eu un asortiment bogat de tot felul de articli de modă, pe lângă cele mai moderate prețuri.

Asortiment de stofe englezești și catifele pentru costume, stofe de mătasă, dantele, tuluri, voaluri etc. — Toți articlii necesari pentru croitori.

Cu stimă

Aurel B. Grün și Fratele

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 5.

825 1-1

O casă

constatătoare din 3 odăi de locuit în etagiu, iar jos cu o odaie potrivită pentru prăvălie sau atelier pentru vr'un meseriaș se află de **închiriat**. De casă — care e în fruntea **Mercurei** — se ține și o grădină. Doritorii să se adreseze la **George Botoroagă**, măcelar în **Câlnic**.

Doi învățăcei

în etate dela 14 ani în sus, se primesc în **covrigăria** lui **Bucur Hurdubelea** în **Rășinari**. 811 3-3

Beutură escelentă și cu gust bun, care produce sânge. — Recomandată de medici contra **boalei de anemie, lipsă de sânge, nervositate, reconvalescență.**

Influințează **producerea sângelui**, întărind mușchi și nervii, dă **apetit** fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți.

Prețul unei sticle mari Cor. 3.50, una mică Cor. 2.—. Se capătă în toate notecese.

Depozitul principal la:

GUIDO FABRITIUS,

apotecar în Sibiu. 591 2-

Ludovic Ferencz,

PRODATOR DE BĂRBAȚI

SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12,

recomandă p. t. publicului

cele mai noue stofe de toamnă și iarnă în mare asortiment.

noutățile 723 98 —

sunt chiar acum, pentru haine de bărbați stofe englezești, franțuzești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestimente precum: Sacko, Jaquete, și haine de salo, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stofe pentru pardisiuri și „Anglam”, cari se află totdeauna în depozit bogat.

Asupra reverenzilor confecționate în atelierul meu, îmi permit a atrage deosebita atențiune a On. domni preoți și teologi absolvenți. — În cazuri de urgență confecționez un rînd complet de haine în timp de 24 ore. — Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articli de uniformă, după prescripțiile croitura cea mai nouă.

Institutul de asigurare „TRANSSYLVANIA“

Strada Cisnădiei 5.

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai eftine, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători confesionali și preoți români gr.-or. și gr.-cat. avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre, asigurări de copii, asigurări pentru serviciul militar, asigurări de studii, asigurări cu participare la câștig de 40% garantat și cu restituire de 3% interese și asigurări pe spese de înmormântare.

Sumele plătite pentru **pagube de foc** până la finea anului 1911 K 5.275,798.23
Capitale **asigurate pe viață** achitate „ 5.146,556.36

Starea asigurărilor cu foc K 127.763,744.—
sfârșitul anului 1911 (viață „ 10.981,322.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă „ 2,520,492.—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit gratuit, cum și orice informații în birourile Direcțiunii, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agenturile.

Prsoane versate în acuziții, cari au legături în cercuri bune, se primesc în serviciul institutului în condiții favorabile. 767 9—

Nu-i reclamă, — ci e fapt

că fiecare în interesul său propriu numai în

Warenhaus Grünberger

să facă cumpărări de

731 11—

Haine pentru domni, dame, băieți, fete și copii

bluse, rochii, jupoane, negligés și costume pentru dame.

**Mare alegere!
Prețuri fără concurență!**

Cel mai mare depozit de blănării!

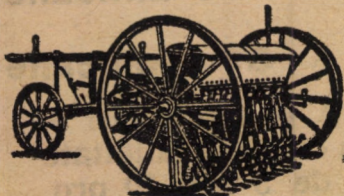
Strada Cisnădiei. Palatul comandei de corp.

Frații Gömöri

Magazin dela fabrică pentru mașini economice

* Budapesta, IX., Boráros-tér Nr. 2.

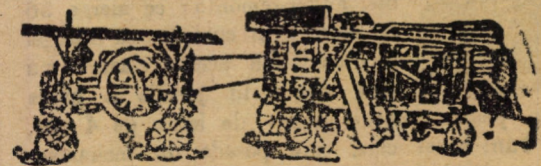
Reprezentanța generală pentru Ungaria a fabricii de mașini și turnătoare de fier **K. & R. Jezek în Blansko.**

Recomandăm mașinile de sămănat, construcție tare, cu aparat de săpat și sămănat cucuruz, sistemul cel mai nou, care corespunde întru toate timpului de față.

Mașinile de îmblătit cu motor, instalațiile de mori și mașinile de sămănat, pe cari le-au liferat firma **FRAȚII GÖMÖRI** sunt bine primite în toată țara, de aceea ne recomandăm onorațiilor economi.

Mai departe recomandăm următoarele mașini speciale: tăvăluguri pentru zdrobitul pietrișului cu suluri de peatră și cilindru cernător, spre a se folosi la petriș mărunt și mai mare; cum și a se mâna

Garnituri de îmblătit cu motor! distinsse cu numeroase premii prime, liferăm pe lângă deplină garanție și condiții avantajoase de plată. Pentru instruirea la purtarea mașinilor de îmblătit trimitem gratis un monteur la fața locului.

cu apă, abur sau motor. Mașini pentru fabricarea de cărămidă, Instalări complete pentru țiglarii, mașini pentru producerea cimentului și spargerea pietrii.

Cumpărători serioși, cari se interesează de mașinile noastre, îi cercetăm noi acasă personal pe spesele noastre, prin ceace cumpărătorii cruță proviziunea agentului, ajung deci mai ieftin în posesiunea mașinei și sunt siguri de cel mai bun serviciu.

